

ಸಂಪುಟ ೨೧

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೫೯

ಸಂಚಿಕೆ ೧

★ ★ ಶುಭಾಶಯಗಳು ★ ★

ಹೊಸ ವರ್ಷದ ವಿಚಾರಿಯು ಆರಂಭವಾಗಲಿದೆ. ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಯು ಗಾ ದಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಏಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಈಗ ಕೊರವಂಜಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಲ್ಲ ವೆಚ್ಚ ಖರ್ಚುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವರಮಾನಗಳೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಎಲ್ಲರಂತೆಯೂ ಬಾಳಬೇಕು; ಬದುಕಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಉಳಿದು, ಜನತೆಯ ಅರಿವಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಕಾತುರ ಪಡುವ, ಕೊರವಂಜಿಗೆ, ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆಯುವುದು, ಒಂದು ಯುಗ ಸಾಗಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ! ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ ವಿಂಗಡಣೆಯಾದಮೇಲೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಒಂದಾದಮೇಲೆ, ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಇದೇ ಅನುಭವ. ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. "ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರು ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಡಿ ಪತ್ರಿಕಾ ನಷ್ಟಪರು ಎಂದೇ ಕರೆಯಿರಿ."

ಬರುವ ಸಂವತ್ಸರ ವಿಚಾರಿಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಬೆಂಬಲಿಗರ, ಬರಹಗಾರರ, ಓದುಗರ, ಜಾಹೀರಾತುಗಾರರ, ಮನೋವಿಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ನಗುವಿನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಹೋಗಲಿ. ಶಾಂತಿ ಸುಖಗಳು ಉಳಿಯಲಿ ಎಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಆತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಏನೇ ಬರಲಿ — ನಗುವೊಂದಿರಲಿ.

ಕು ಹ ಕಿ ಡಿ ಗ ಳು

* * * *

ವಿಕಾರಿನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಂದದ ಮುಖ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಅವಲಕ್ಷಣ
ವಾಗುತ್ತೋ ಎಂದು ಚಂದ್ರನು ಬೆದರಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಪ್ರಾಯಶಃ ದಿಟವಿರಬಹುದು.

* * * *

ದಲೈಲಾಮಾರವರು ಲಾಸಾ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ? (ಸುದ್ದಿ.)

—ಲಾಸಾ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ; ಉಸಿರು ಬಿಡದೆ ಇದ್ದಾರೆ ಸಾಕು !

* * * *

ಮುದುಕರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಲು ಪ್ರೀತಿಯಂತೆ.

—ಮುದುಕರಿಗೆ ಕಿವಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂದ !

* * * *

“ನೀರಾ” ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆರೆಯಬೇಕು.

ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ.

—ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾನೂನುರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ‘ನೀರಾ’ವನ್ನು
ಮಾರಿದರೆ, ಕುಡಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದು ಸೇಂದಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತೆ. ಸುಲಭ
ದರದಲ್ಲೂ ಸಿಗುತ್ತೆ ಎಂಬ ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರಬಹುದೆ ?

* * * *

ಆನೆಗಳು ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳಾದರೂ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿವೆ. (ಹೇಳಿಕೆ.)

—ನಮ್ಮ ಬಿಳಿ ಆನೆಗಳು ಮಿಶ್ರಹಾರಿಗಳಾದರೂ, ಎದುರಾಳಿ ರೇಗಿದರೆ
ನಪುಂಸಕರಾಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ !

* * * *

ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು. (ಸಲಹೆ.)

—ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಬದಲು “ಪರ್ಮಿಟ್” ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಾಕಲ್ಲವೇ ?

* * * *

ಕೃಷ್ಣವರಿಗೂ ಡಲ್ಹಿಸರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತ ಒಂಟಿ ಪಾಲು
ಆವಶ್ಯಕ. ಅದಕ್ಕೇ ಮಧ್ಯ ಪ್ರಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು
ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

ಪ್ರಿಯ ಸಂಸಾದಕರೆ—

ಒಂದು ಸಂತೋಷ ಸುದ್ದಿ. ಗಾಂವರೊಡೆಯರು ಶಿಷ್ಯರ ಸಮೇತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ತಿಳಿದು ನಾನೂ ಅವರೊಡನೆ ಹೊರಡುವವ ಇದ್ದೇನೆ. 'ಕೊರವಂಜಿ'ಯ ವಿಶೇಷ ವರದಿಗಾರ ನಾಗಿ ಗಾಂವರೊಡೆಯರ ವಿದೇಶ ಯಾತ್ರಾ ಕಥೆಯ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಬಲು ಖುಷಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡು—ಫ್ರಾನ್ಸ್.... ಜೆಕ್....ಇಟಲಿ....ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂವರೊಡೆಯರು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಾಹಸದ ಕಥೆ ಓದಲು ಕೊರವಂಜಿ ಓದುಗರು ಆಸೆ ಪಟ್ಟಾರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೋದ ತಿಂಗಳಿಂದ 'ಗಾಂವರ ಗುಂಪು' ಮಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಪ್ರಕಟಿಸುವಿರಾ !

—ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್.

ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಚಿ|| ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಗಳ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕಸುಬಿನ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೊರವಂಜಿಯ ವರದಿಗಾರರಾಗಿಯೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಿಕ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳು ಕಾನೂನುಪ್ರಕಾರ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮಗೂ ಧೈರ್ಯ !

ಶ್ರೀ ದೀಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಪ್ರವಾಸವು ಲಾಭದಾಯಕವೂ ಸುಖಕರವೂ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಮನಸಾರೆ ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಸಾದಕ.

ಚರಿತ್ರೆ ಮರಕಳಿಸುತ್ತೆ

ಮುಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಾಕ ರಸ್ತೆ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಅಂಗಡಿಯೊಂದನ್ನು ಇಡುವನಂತೆ. ಬೆಳಗಿನ ರುವಾಂಚ ಗಂಟೆಗೆ ಅಂಗಡಿ ತೆಗೆದು ಕೂತು ರಾತ್ರಿ ಎರಡನೆ ಸಿನಿಮಾ ಮುಗಿಯುವ ತನಕ ಹನ್ನೆರಡುವರೆ ಗಂಟೆ ಯವರೆಗೂ ಅಲ್ಲೇ ಕೂತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವನಂತೆ. ಹನಿಗೂಡಿದರೆ ಹಳ್ಳ ವಾದಂತೆ ನಯಾ ಪೈಸಾ ಕೂಡಿ ಕೂಡಿ ಲಕ್ಷಾಧಿಪತಿಯಾಗುವನಂತೆ.

ಅವನಿಗೆ ಓದು ಬರಹ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನ ಹೆಸರೇ ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವಂತೆ. ತಾರತಮ್ಯದ ಧಿಯರಿ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರುತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಹಣ ಅಂಗೈಯ್ಯಿನ ಹಣದ ರೇಖೆಮೇಲೆ ಕುಣಿದಾಡಿ ಝಣ ಝಣಿಸಿದಾಗ ತಾನೂ ದೊಡ್ಡ ದುಕಾನು ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹಂಬಲ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತಂತೆ. ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿ ತಾನೇ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ, ಗಿರಾಕಿಗಳು ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿ ನೋಡಿ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯವರು ಗಾಳ ಹಾಕಿದರಂತೆ. ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿಯ ದೊಡ್ಡ ಬೆಳಕಿನ ದೀಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯವರು ಇಕ್ಕಳ ಹಾಕಿದರಂತೆ. ಸಂಪತ್ತಿರಿಗೆಯವರು ಕೂಡ ಬಂದು ಬೆಣೆ ಜಡಿದರಂತೆ. ಅಯ್ಯೋ! ಈ ಗೋಳಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗಪ್ಪಾ ಬಾಳೋದು, ಸಾಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ! ಆಗ ಸಾವಿನ ತೆರಿಗೆಯವರು ಬಂದು ನಿಂತು ಎರಡೂ ಕಡೆ ಬಲೆ ಹಾಕುವರಂತೆ. ಅಯ್ಯೋ! ಇರಲೂಗೊಡುಲ್ಲ, ಸಾಯಲೂಬಿಡಲ್ಲ ಈ....ಮುತ್ತೈದೆ ಮಕ್ಕಳು ಅಂತ ಅವ ಕೊರಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಿಗೊಂಡನಂತೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ಕುದುರಬೇಕಾದರೆ ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್‌ನ ತಾರತಮ್ಯ ಧಿಯರಿ ಕಲೀಬೇಕು!!

*

*

*

*

ರಾಜೀವಪುರದ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಚಿವರು ಅತ್ತಿಯೂರಿಗೆ ಮಠದ ಶಂಖು ಸ್ಥಾಪನೆಗೆಂದು ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ, ಸಚಿವರ ಆಪ್ತ ಗುಮಾಸ್ತೆ ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ

ಕುಳಿತು ಕಾಲನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿ ಪಂಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಹತ್ತುವನಂತೆ" ಅತ್ತಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಅಳಿಯಸಚಿವರು ಅತ್ತೆಯ ಅಂಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮತದ ಶಂಖು ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸಭೆಯಲ್ಲೇ. ಅನುಭವಿಸುವಂ ತಾಗುವುದಂತೆ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಚಿವರು ಅತ್ತಿ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೂ ಹೋಗದೆ ಬಿರಿ ಬಿರಿ ಹಿಂತಿರುಗುವರಂತೆ ರಾಜಧಾನಿಗೆ. ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋಗುವರಂತೆ ಬೇಗ ಬೇಗ. ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆವರೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯ ಗೊರಕೆ ಹಾಗೂ ಕನವರಿಕೆಗಳು ಕೇಳಿಸುವುದಂತೆ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಚಿವರು ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರಂತೆ. ಆಪ್ತ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಸುಖ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕನವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರುವನಂತೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬಾಬು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ. ಏನೇನೆಲ್ಲಾ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಕುರುಡರು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಕುಂಟರು ಟೊಂಕ ಮುರಿಯುವ ಮಾತನಾ ಡುತ್ತಾರೆ. ಟೀಕಿಸುವ ಮಾನ್ಯ, ಮಾನ್ಯ ಅಂತ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರೋದು ಗೊತ್ತಲ್ಲಾ ! ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ರಂಗು ರಂಗಿನ ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾನಂತೆ—ಅವನ ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತು ಯಾವ ಜಟಕಾದವನಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪ್ರಜಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಗಳು ಅಂದಿದ್ದು ತಾವು ಮರುಬಿರಿ ಮಾತಾಡಲು ಬಾರದೆ ಇದ್ದುದೂ ಅರಿವಾಗುತ್ತಂತೆ.

ಆಪ್ತ ಗುಮಾಸ್ತೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಇಲಾಖೆಗಳ ಉಪ ಸಚಿವರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನಂತೆ.

ನೀತಿ, ವಿಷದ ಹಾವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ | ಹಾಲೆರೆದು ಕಾವಾಡಿ ಎದುರಾಳಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು.

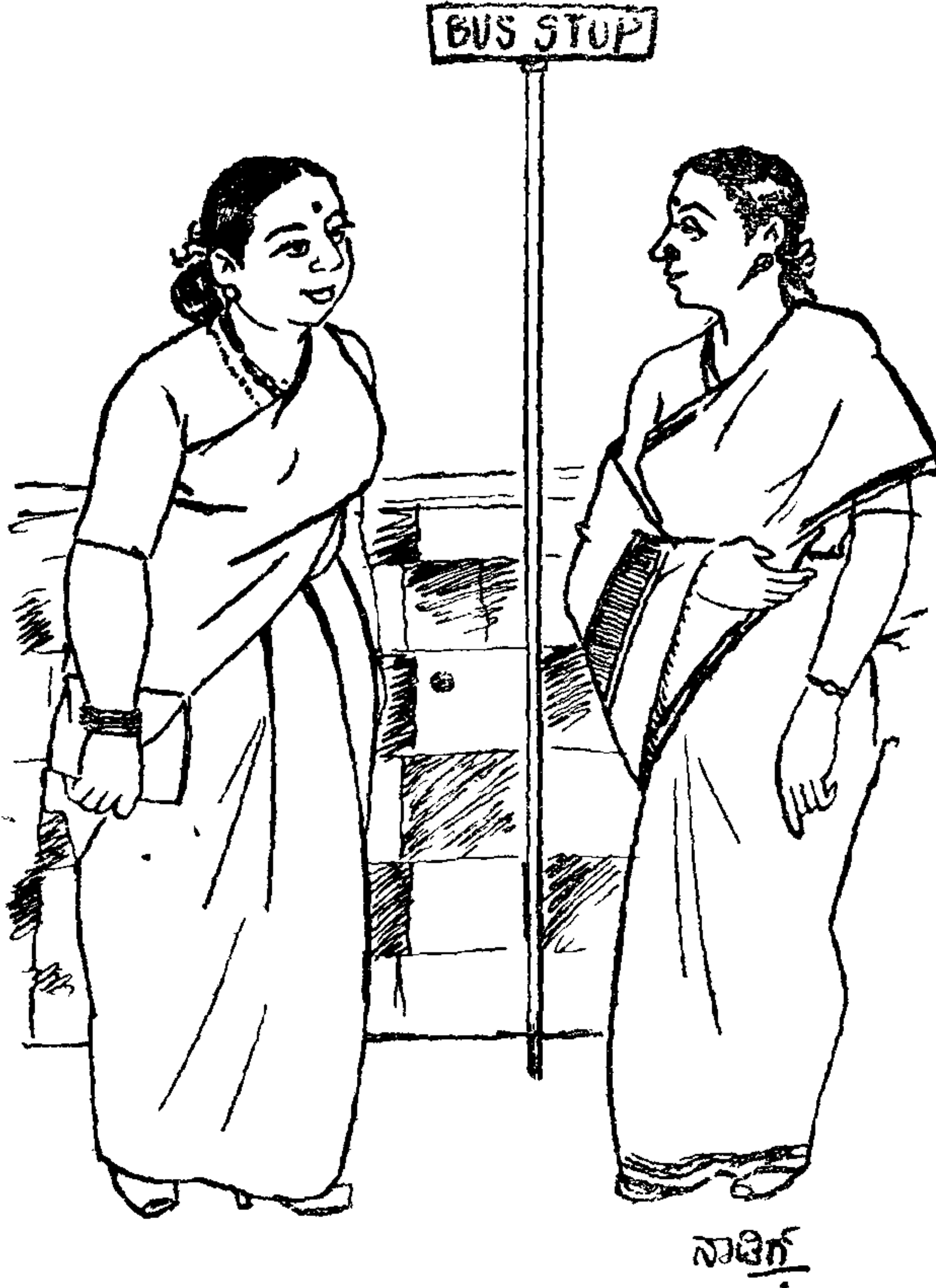
* * * *

ಅರವತ್ತು ವರ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಮಿತ ಸಂತಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಮೋಘ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು, ಷಹರಿನ ದೊಡ್ಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗೆ ಬರುವರಂತೆ ಕಹಳೆಕೊಂಬು ಕೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷಣ ಶುರು ಹಚ್ಚುವರಂತೆ. ಅತಿ ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ದೇಶಕ್ಕೇ ಅನಿಷ್ಟ. ಮುದುಕರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನಿಷ್ಟ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಕೀಯರ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಉದಹರಿಸುತ್ತಿರುವರಂತೆ.

ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕ ಗದ್ದುಗೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಸಚಿವರ ಕೈಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದ ಕೊಡುವನಂತೆ. ಸಚಿವರು ಓದುವರಂತೆ. ಬಿಳುವೇರುವರಂತೆ, ಧನಿ ಗಟ್ಟುವುದಂತೆ.

ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಜನರೇ ಕ್ಷಮಿಸಿ ನಾನೀಗ ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ತಕ್ಷಣ
ಹೋಗಬೇಕು, ಬೇನೆ ಬಂದ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವರಂತೆ
ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗುವರಂತೆ,

ನೀತಿ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಆತನ್ನ ಕರೆಸಿದರೆ ಆತ ಹುಷಾರಾಗಿ ಬರಬೇಕು.

ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಬರ್ತಾರಂತೆ ಕಣಮ್ಮ
ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ—ಖದ್ದರ್ ಸೀರೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಬೇಕು!

ಸ್ಲೋ ಸ್ಪೈಕಲ್ ರೇಸ್

“ಮೊನ್ನೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ‘ಡೆಡ್ ಸ್ಲೋ’ ಎಂಬ ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೂ ಇಡಬೇಕು” ಎಂದೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರಂತೆ, ನೊಂದ ಅನುಭವದಿಂದ:

ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು, “ಸ್ಲೋ ಸ್ಪೈಕಲ್ ರೇಸ್” ಅಂತ ಒಂದು ಪಂದ್ಯವಿದೆ. ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಮೂರನೆ ತರಗತಿಯ ನೌಕರರೆಲ್ಲಾ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸಂಘವೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಂಘದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಉದ್ಘಾಟನಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು- ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಗೆ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಯವಾಹಕರು ಮೀಸಲು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಪಂದ್ಯಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಲೋ ಸ್ಪೈಕಲ್ ರೇಸ್ ಮೊದಲ ದರ್ಜೆಯದು. ನಂತರ ಫೈಲ್ ಅಂಡ್ ಗ್ಲಾಂ ರೇಸ್ ಎರಡನೆಯದು ಸ್ಲೋ ಸ್ಪೈಕಲ್ ರೇಸ್ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಅಂದ್ಯ. ಫೈಲ್ ಅಂಡ್ ಗ್ಲಾಂ ಪಂದ್ಯದ ರೀತಿ ಹೀಗೆ. ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಒಂದು ಡಜನ್ ಫೈಲುಗಳನ್ನು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೂರು ಗಜ ಓಡಬೇಕು. ಒಂದು ಗುಟುಕಿಗೆ ಒಂದೇ ಫೈಲನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗುಟುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿ ಒಂದೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಫೈಲುಗಳನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟು ಓಡುತ್ತಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೇ ಮೊದಲ ಬಹುಮಾನವು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳ ಆಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಇಕ್ರಿಮೆಂಟ್ ಕೂಡ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯ. ನೀತಿ. ಇದೇ ರೀತಿ; ಆ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ;

ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ನೌಕರರ ಕ್ರೀಡಾ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಕರ ಆಣತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ನಾನು ಹೋಗಿದ್ದೆ, ವರದಿಮಾಡಲು.

* * * *

ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಪರ್ಧಿ ಸ್ಲೋ ಸ್ಪೈಕಲ್ ರೇಸ್—ಮೂವತ್ತು ಗಜದ ಪಂದ್ಯ. ಹದಿನಾರು ಜನ ಆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಗೆಲ್ಲುವ ಸ್ಥಂಭದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ

ವಿಧಾನಸಭಾ ಶಾಸಕರೂ, ಸಚಿವರೂ, ಇತರ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಆರೆಂಟು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. ಬಲಿತವರು. ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ಎಲಡಿಕೆ ಅಗಿಯುತ್ತಾ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಟೊಂಕದ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನಗು ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ, ಎದೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಡೆ ಕಾಲು ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ನೆಲ ಅಲುಗುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳೊಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಪ್ರೊಬೇಷನರು, ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ. ಇವರೆದುರಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವಮಾನ ಅಂತ ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಬೇಗಬೇಗ ಸೈಕಲ್ ತುಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಟ್ಟ. ಬಹುಮಾನ ಬರದಿದ್ದರೇ ಅಷ್ಟೇ ಹೋಯಿತು. ಬಿದ್ದು ಅವಮಾನ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ನಿಯಮವನ್ನನು ಸರಿಸಿದ. ಉಳಿದ ಹದಿನೈದು ಜನ ಅತಿರಥ ಮಹಾರಥರು ವಯಸ್ಸಾದ ಸೈಕಲ್ ನಿವೃಣರು, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಂದಗಮನೆಯರಂತೆ ಮದಗಜಗಳಂತೆ ಸೈಕಲ್ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ಹತ್ತು ಗಜದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನೊಬ್ಬ, ಹನ್ನೆರಡು ಗಜದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಸೈಕಲ್ ದೂಡಿ ತಪ್ಪಿದವರಿಬ್ಬರು ಹದಿಮೂರು ಗಜಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು, ತಟಸ್ಥರಾದರು ಎಂಬ ಆಪಾದನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಕಳಚಿಕೊಂಡರು ಮೂವರು. ಹದಿನೈದು ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿ ಆರು ಜನ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಿಲಾಕತ್ತಾದರು; ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದವರು. ಕಡೆಗೆ ಹಿರಿಯ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್‌ರೇ ಉಳಿದರು. ೨೮ ಗಜ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಗ ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಗೆಲುವು ಖಂಡಿತ ಅಂತ ಅವರಿಗೂ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತು. ಬೇಗ ಸೈಕಲ್ ತುಳಿದರು. ಸರಪಣಿ ಕಳಚಿಕೊಂಡಿತು. ೨೯ ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಹುಡುಗ ಪ್ರೊಬೇಷನರಿಗೆ ಪಂದ್ಯದ ಮೊದಲ ಬಹುಮಾನ ದೊರಕಿತು.

ಎರಡನೆಯ ಪಂದ್ಯ ಶುರುವಾಯ್ತು. ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ ಅರವತ್ತು ಜನ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಿದ್ದರು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನರಿದ್ದರು. ಕಡೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಅಂತ್ಯ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೇ ಜನರಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಪ್ರೊಬೇಷನರು. ಇನ್ನೂ ಮೂವರು ಘಟಾನುಘಟಿಗಳು.

ಆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರೂ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಧಡೂತಿ ಫೈಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಕಾಫಿ ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಓಡುವ ಹಾದಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಮರಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆಂದು, ವಾಸ್ತವಿಕೆಗಾಗಿ, ಕೆಂಪು ಟೀಪು ಗಳನ್ನು ಹಾದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಈ ಟೀಪುಗಳನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು, ಮರಳ ಮೇಲೆ ಓಡುತ್ತಾ, ಗುಟುಕಿಗೆ ಒಂದು ಫೈಲನ್ನು ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿ ಓಡ ಬೇಕು, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಈ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡಸರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೊಬೇಷನರು ಒಂದು ಗುಟುಕು ಕಾಫಿ ಕುಡಿದ. ಒಮ್ಮೆ ಬಲಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮರಳನ್ನು

ಹೆನ್ನಿದ, ಬಲಗೈಯಿಂದ ಒಂದು ಫೈಲು ಬಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಮರಳು ಕೆದಡಿ ಮುಚ್ಚಿದ. ಎಡಗಾಲಿನಲ್ಲೇ ಕುಂಟುತ್ತಾ, ಬಲಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಫೈಲು ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಡಗಾಲೋಟದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಿಕ್ಕ ಮೂವರು ಘಟಾನುಘಟಿಗಳು ಈ ಸೋಜಿಗವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಎಲಾ ಎಲಾ, ನಾವು ಕಾಫಿ ಗುಟುಕುತ್ತಾ ಒಂದು ಫೈಲನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲು, ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತೇವೆ. ಬಲಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮರಳು ಕೆದಕಿ, ಫೈಲ್ ಬೀಳಿಸಿ, ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಮರಳು ತುಂಬುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಇವ! ಒಂದೇ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಾ ನಲ್ಲ. ಕುಂಟಿದರೂ ಕೂಡ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದಿದ್ದಾನಲ್ಲ! ಅಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುತ್ತಾ, ಕಾರ್ಯ ವಿಮುಖರಾದರು. ಆದರೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ನೀವೆಲ್ಲಾ ಊಹಿಸಿದಂತೆ! ಪ್ರೈಬೇಷನರಿಗೇ ಜಯ ಗಳಿಸಿತು. ಎರಡು ಮೊದಲ ಬಹುಮಾನಗಳು ದೊರೆತವು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅವ. ಆದರೂ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಹಕರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬಿದ್ದ ಅವ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕಿತು.

ಇವತ್ತು ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯ ನೌಕರ ಪ್ರೈಬೇಷನರಿಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳ ಜತೆಗೆ, ಎರಡನೆ ತರಗತಿಯ ನೌಕರನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂಬ ಸುಸುದ್ದಿ ಹೊರ ಬಿದ್ದಿತು.”

* * * *

ನಮ್ಮ ವರದಿಗಾರರು ಈ ರೀತಿ ವರದಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ವರದಿಗಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಅವರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರು. ನಮ್ಮ ವರದಿಗಾರರ ಈಗಿನ ವಿಳಾಸ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನಮಗೆ. ಇದನ್ನೂ ಹೇಳಲೇಬೇಕು.—ಸಂ]

—ಪ್ರಸಾದ್.

ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡದಿರೆನ್ನ ಹೆಣ್ಣೆ !

ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡದಿರೆನ್ನ ಹೆಣ್ಣೆ !

ನಿನ್ನ ದಾರಿಯ ನೀ ನೇರ ನೋಡಲೆ, ಚೆನ್ನೆ.

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿರುವೆ ನಾ ಎನ್ನ ದಾರಿಯಲಿ—

ನೋಡುತಿರುವೆ ನಾ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದಲಿ.

ತುರುಬಿಂದ ಪೂವರೆಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಲೆ ನಿನ್ನ—

ನೋಡಿ ನಾ ಎನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನಿಂದ?

ಬಲೆಯೊಳಗೆ ತುರುಕಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕೇಶ

ಮೇಘದಂತಿದೆ, ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂತಿಹುದು

ಮೇಲೆ ಮುಡಿಸಿದ ಹೂ ಮಾಲೆ.

ನಿನ್ನ ಮುಖದರಳು ನಗೆಗಿಂತಲೂ

ಇದೇ ನನಗೆ ಚಂದ—

ಬೀಸುತಿಹುದು ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಿಹೆನಗೆ

ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಸುಗಂಧ.

ನಿನ್ನ ಮುಖವ ನೋಡಲೆನಗಾಸೆಯಿಲ್ಲ....

ಅಲ್ಲೇನಿಹುದೋ?... ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ!

ಗುಹೆಯಂತೆಯೇ ಇರಬಹುದು

ನಿನ್ನ ಮೂಗು;

ಎನ್ನ ಬೆದರಿಸಲೂ ಬಹುದು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು....

ಹಿಂದಿರುಗದೆ ನೀನಂತೆಯೇ ದಯ

ವಿಟ್ಟು ಸಾಗು!

ಇರಬಹುದು ಮಹಿಷಗಳ ಮೂದಲಿಪಂತೆ

ನಿನ್ನ ತುಟಿ.

ಎನಗಹಿತವಾಗಬಹುದು ನಿನ್ನ

[ಬಹುಶಃ] ಗುಳಿಬಿದ್ದ ಕೆನ್ನೆ ...

ಹಿಂದಿನಿಂದಲೆ ಚೆನ್ನ ನಿನ್ನ ಕೃಶಕಟ.

ಆದೋ! ಮುಖವ ಕಿವಿಚಿದ ಎದುರಿಂದ ...

ಬಂದವನೊಬ್ಬ; [ನೀನೆನಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಚಂದ].

ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡದಿರೆನ್ನ ಹೆಣ್ಣೆ !

ನಿನ್ನ ದಾರಿಯ ನೀ ನೇರ ನೋಡಲೆ, ಚೆನ್ನ !

... ಪ್ರ. ಸೀ. ಕೆ.

ಇಮೋಷ್ ಬ್ಯಾಂಕ್

ಆವಳನು ನೆನೆದೆನ್ನ ಹೃದಯ ಕಾಯುತ್ತಿಹುದೊ
ಅವಳೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನು ಬೇಡಿ ಬಾಡಿಹಳು.

—ಉಮರ್

ನೆನೆ ನೆನೆದಂತೆ ಮುನ್ನಿನಳಲದೆ ತಾಂವೊಸತವ್ವುದು

—ಭಾಸ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಣ್ಣೆಂಚುಗಳ ಚಕಮುಕಿಯ ಫಲಶ್ರುತಿ ಗಾಗಿ ಕಾತರತೆಯಿಂದ ಕಾಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಥಿಯೇಟರ್ ಜಿಬ್ರಾಲ್ಟರಿನ ಬಾಲ್ಕನಿ ಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಹದಿನಾರರ ಹರೆಯದ ಮಜ್ಬೂ, ಆಕಸ್ಮಿಕವೋ ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೊರಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಡಂಡೆಯಮೇಲೆ ನಡೆದ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್, ಅಂತರ ಕಾಲೇಜ್ ಸಂಕುಲಸಮರವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇ ನೆಂಬುದನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾತೀ ವೀಕ್ಷಕರು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಕಿರಿಚುನಾಲಿಗೆಗಳು ಲೊಚಗುಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಹೋಳಿಯ ಧೂಳು ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯ ರಾಜ-ಮಾರ್ಗ ಸಂದಿಗೊಂದಿ, ಗಲ್ಲಿ ಗಟಾರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಬೆಲ್ಲದ ಮಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹತ್ತಿ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಏನೂ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ— ನಾಗರಿಕರ ಜೀವನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಮಿಡಿತ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ವಸಂತ ಬರುವುದು ಇನ್ನೆಂದೋ! ಎಂದು ಹತಾಶರಾದವರೇ ಎಲ್ಲರೂ ಆದರೂ ಇನ್ನೇನು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಗೆ ವಸಂತ ಬಂದು ಬಿಡ (ಲಿದ್ದಾಳೆ—ಅಲ್ಲ) ಲಿದೆ.

ವಿಜಯ ಕೆಫೆಯ ಮೂರನೆಯ ಮಹಡಿಯ ಕ್ರೋಟನುಗಳಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕಿಂಚು ಧೂಳು ಅಂಟಿದೆ. ಕುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ತಗುಣಿ ತತ್ತಿಯಿಟ್ಟವೆ. ಅದಾವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ ಅ. ಕ. ವಿ. ಪ್ರೇಪದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಗಹನ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದು ಅವರ ತಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ.

“ಎಲ ಎಲಾ! ಮಾನವನ ಭಾವರಾಶಿಗೆ ಕುರುಡು ಕವಡೆಯ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಭಾತದಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಬಾಳಿ ಬದುಕು

ತ್ತಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ ಭಾವನೆಗಳು ಎತ್ತ ಹೋದವು? ಸುಖ ದುಃಖ ನೋವು ನಗೆ ದ್ವೇಷ ಪ್ರೇಮಗಳು ಶೂನ್ಯದಿಂದ ಮುರಿದು ಶೂನ್ಯದಲ್ಲೇ ಅಳಿಯುವುವೇ? ಹಾಗಿರಲಾರದು. ಒಡಲು ಮರ—ಭಾವ ಅಮರ. ಅದು ಸುಳ್ಳಾದರೆ ಬಾಳು ಬರಡು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾವಗಳು ಮಹಾ ಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸುತ್ತಣ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಎಂಟುಗುಲ ದಪ್ಪದ ಸ್ತರವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.”

ಹೀಗವರು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಇನ್ನೊಂದು ಒಳಗಣ್ಣು ಮತ್ತೇನನ್ನೋ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಭೂತಕಾಲದ ಬಾಗಿಲಿನ ಬೀಗಕ್ಕೆ ಕೈ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಒಳ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ....ಕರಾಳವಾದ ನಟ್ಟಿರುಳು. ಎರಡಂತಸ್ತಿನ ಮನೆಯೊಂದರ ಪೋರ್ಟಿಕೋ. ಅಲ್ಲಿ ನವತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಮಂಕು ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ವಿಸ್ಮಯ ಚಕಿತ ಮಂದಹಾಸ ಬೀರುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳೆದುರು ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ನಿಂತ ತಾವು. ಓ! ಎಂತಹ ಭಾವನೆಗಳವು! ಕಾಳಿದಾಸನೂ, ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನೂ ಅವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮಂಕು ದೀಪ ಆರಿತು?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಿಗರೇಟು ಹಚ್ಚಿದರು. ಆ ಭಾವಗಳೇನಾದವು? ಕಾಲ ಅವನ್ನು ಕೊಂದೀತೆ? ಇಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡ ಅವರು ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಹೊಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಫಿಗೆ ಆರ್ದರು ಮಾಡಿ, ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಗೀತೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಆವಳನು ನೆನೆದೆನ್ನ ಹೃದಯ ಕಾಯುತ್ತಿಹುದೊ
ಅವಳೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನು ಬೇಡಿ ಬಾಡಿಹಳು.

ಆ ಭಯಂಕರ ನಿನಾದದಿಂದ ವಸಂತಪ್ರಿಯ ನಡುಗಿದ.

“ತಥಾಗತ, ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಜೀವನದ ದುರಂತ ನಿನಗೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಯಿತು” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮೈ ಕೊಡವಿಕೊಂಡೆದ್ದು

“ತಥಾಗತ ನೀನು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ರೋಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿದೆ? ಆದರೆ ಅದು ನನ್ನೊಬ್ಬನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ....ಅದನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಕದ್ದು ಪದ ಕಟ್ಟಿದೆ” ಎಂದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು “ಎಲೈ ಭಿಕ್ಷುಗಳಿರಾ ಯಾರ ಭಾವದ ಮೇಲೂ ಇನ್ನಾರ ಹಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಭಾವಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನೇಕರಲ್ಲೂ—ಸಕಲರಲ್ಲೂ

ಉದಿಸಬಹುದು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಗೀತೆ ಅಖಿಲ ವಿಶ್ವ ವಿಫಲಪ್ರೇಮಿ ಜನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯನೊಬ್ಬ ಬರೆದದ್ದು“ ಎಂದರು.

ವಸಂತಪ್ರಿಯ ಸುಯುಧ ನುಡಿದ “ಹೃದಯವೇಧೆ ಅಡಗುವುದೆಂದು? ಬೇಗೆ ನಂದುವುದೆಂತು?”

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕರಾಗಿ ನುಡಿದರು. “ಹೃದಯವೇಧೆಗಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮದ್ದು ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್!”

ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಧೂಳನ್ನು “ಫೂ” ಎಂದೂದಿ ಸಿಗರೇಟೊಂದನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ ಕೇವಲ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ನುಡಿದ.

“ತಥಾಗತ, ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಎಷ್ಟು ರೇಗುತ್ತದೆ ಗೊತ್ತೇ? ಡಲೆಸ್ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮಿಕೋಯಾನಿಗೆ ರೇಗು ಬಂದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಆದದ್ದು ಸಾಕು! ಇನ್ನು ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಒಂದು ಕಡಿಮೆ! ಯಾತರದದು?”

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರಿ “ಭಿಕ್ಕೂ, ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್....”

ವಸಂತಪ್ರಿಯ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಏಕೋ ಎದ್ದುನಿಂತ. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮುಂದುವರಿಸಿ “ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಟೆಕ್ಸ್‌ಕಲ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ, ಬ್ಲಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತ, ಐ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಗಳ ಶೇಖರಣೆ ನಡೆಯಬೇಕು” ಎಂದರು.

“ಅದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವುದಲ್ಲ?” ಎಂದು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶಂಕೆ ಸೂಚಿಸಿದರು.

“ನಿನ್ನ ತಲೆ” ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ರೇಗಿದರು. “ಆ ಭಾವಗಳಲ್ಲ ಹೃದಯದ ಭಾವಗಳು, ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವಗಳು. ಎಂದರೆ Emotions. ಅದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೋ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಯಲ್ಲ ಏನೇನೋ ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದೆಯಲ್ಲ ಅವು. ಅವುಗಳ ಶೇಖರಣೆ ನಡೆಯಬೇಕು. Heart Repair Research Institute ಡೈರೆಕ್ಟರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತೇ ತಿಳಿಸು. ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂಬತ್ತರ ಅ- ಕ- ವಿ- ಪ್ರೇ. ಪ. ವಾರ್ಷಿಕಾಧಿವೇಶನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮಾದರಿ ತಯಾರಿಸಲು ತಿಳಿಸು.”

“ನನಗೇ ಅದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ?

ತಥಾಗತ ಸ್ವಲ್ಪ ತತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸು.” ಎಂದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

“ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಗಳು ಅಮರ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣಾರ್ಧಕಾಲ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೀನೊಂದು ಭಾವಕ್ಕೆಡೆಗೊಟ್ಟೆಯೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾವುದೂ ನಾಶಪಡಿಸಲಾರದು. ಒಮ್ಮೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರಾಯಿತು ಮತ್ತೆದಕ್ಕೆ ಅಳಿವಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ತಾನೊಬ್ಬನು ವಿನಹ ಮತ್ತಾರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕುರುಡು ಕವಡೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಭಾವ ಉದಿಸಿತಲ್ಲಾ ಅದರಿಂದ ನಿನಗಾದ ನೋವು ನಿನಗಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾವ ಸಂವೇದನೆ ಒಂದು ಕಡೆ; ಪ್ರಪಂಚದ ನಿಷ್ಕರತೆಯೊಂದು ಕಡೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಭಾವಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಡಗಿ ಉಳಿದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಕಾಡಿಸುತ್ತವೆ.

“ಈ ಭಾವಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟರೆ ಆ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ತಪ್ಪುವುದಲ್ಲದೆ ಲೋಪಕಾರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

“ದಯೆ ಕನಿಕರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟು ದೇವರಿಗೂ, ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ, ಇನ್ಟೆಂಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಆಫೀಸರುಗಳಿಗೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಕ್ರೌರ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಾಯಕರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ನಾಶಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರವು ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲ.

“ಉಮರನನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ‘ಎಳೆನ್ನ ಮನದನ್ನೆ...’ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅವನು ರುಬಾಯಿಯಾತನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ. ಅವನ ಮನದನ್ನೆ ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೋ! ವಿಫಲ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಮರೆಯಲೆಂದು ಪಂಚಾಂಗ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಮಾಡಿದ. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಧುವಾಟಿಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಧುಸರಿಚಾರಿಕೆಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ರುಬಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ. ಮಧುಮತ್ತನಾದ. ವಿಧಿಯನ್ನು ಎದೆಗೆಡದೆ ಆಟವಾಡಿಸುವನೆಂದು ಬಗೆದ. ಆದರವಳನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಳಲು ಒತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಯಾರನ್ನೋ ಕೇಳಿ ನೋಡಿದ. ಅವರಿಗೂ ಅದೇ ಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ವಿಧಿಯ ದುರ್ದೈವ್ಯತೆಯನ್ನವನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ. ಏನಾದರೇನು ಆ ಭಾವ ಹಾಗೇ

ಅಡಗಿ ಕುಳಿತು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಿದ್ವರೆ? ರುಬಾಯಿಯಾತ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗದೆ ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಉಮರನ ಅಳಲು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

“ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಸಂತಪ್ರಿಯನ ವಿಷಯ. ಈ ಕೋಳಿ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಹಲುಬುವುದೇಕೆ? ಅವಳ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ‘ಪ್ರಿಯ’ ಸೇರಿಸಿ ವಸಂತಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲೇಕೆ? ಭಾವದ ನಿಷ್ಕುರ ಕಾಠಿಣ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೇ, ಅವನನ್ನಿಲ್ಲಿಗಿಳಿಸಿದ್ದು? ಇಮೋಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಭಾವವನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟರೆ ಅವನು, ಪಾಪ! ಎಂದಿನಂತೆ X.Y Z. ದರವೇಶಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

ವಸಂತ ಪ್ರಿಯ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ.. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು “ತಥಾಗತ, ನೀನು ಹೇಳುವುದು ದಿಟವಾದರೂ ನೀನು Borderline case ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಪ್ರಿಲ್ ಒಂಬತ್ತರಂದು ಅ. ಕ. ವಿ. ಪ್ರೇಪದ ವಾರ್ಷಿಕಾಧಿವೇಶನ ಏನಾನುತ್ತದೋ ಏನೋ” ಎಂದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು “ಎಪ್ರಿಲ್ ಒಂದು ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬವಲ್ಲವೇ?” ಎಂದರು.

ಮಾತು ಮೌನದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

—ಆರಾಸೆ.

ಸಭಾವರ್ವದ ದ್ರೌಪದಿಯಂತೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಬಾಳು ನಡೆಸಿ ಎಂದು ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೆನನ್ನರು ಭಾರತದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರಂತೆ.

* * * *

ವರಪೂಜೆ, ಉಪವಾಸ, ನಿದ್ರಾಭಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಆದ ಮದುವೆ ಗಂಡು ತಾಳ ಕಟ್ಟುವಾಗ, ನಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದ ಹಾಗೆ.

—ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಾತಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಲಯದ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

* * * *

ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಖೆ

ನಾಗ	ತಂದೆ	ನನ್ನದು	ನಮ್ಮದು.
ಪುರ	ಮಗಳು	ನಿನ್ನದು	

ಎಲೈ ರಾಮಯ್ಯನೇ! ಈ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ನೋಡು! ಎಷ್ಟು ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ತುಂಬಿದ ತೆನೆಗಳನ್ನು ನೋಡು! ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೆ ಸುಯ್ಯಗೊಡುತ್ತ. ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಲೆದೂಗುವ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೇ ತಲೆ ಆಡಿಸುತ್ತಾ ಇವೆ! ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನ! ಚೆಕ್ಕಣ್ಣ ತಾನೇ ಖುದ್ದು ಗದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ರಾಮಯ್ಯ! ಆ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ನೋಡು! ಪುರುಚಲು ಪುರುಚಲಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ. ತೆನೆ-ಗೂಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಅಂದೆಯಾ? ತೆನೆ-ಗೂಡಿದೆ ಆದರೂ ಕೃಶ-ವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಾಲ-ದಲ್ಲಿ, ಸ್ಕಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹುಡುಗರ ಹಾಗೆ ಸೊರಗಿ ಸುಸ್ತಾಗಿವೆ. ಯಾಕೆ? ಅಂದು ಅಂದೆಯಾ?

ಈ ಗದ್ದೆ ನನ್ನದೂ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನದೂ ಅಲ್ಲ. ಚೆಕ್ಕಣ್ಣ ನದೂ ಅಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ನದೂ. ಅಲ್ಲ ಆದರೆ ಎಲ್ಲರದೂನೂ! ಅದಕ್ಕೇನೇ—ಅವ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಲಿ, ಇವ ನೀರು ಬೆಡಲಿ ಅವ ಕಳೆ ಕೀಳಲಿ, ಇವ ಇಲಿಗಳು ಬಾರದಂತೆ ರಕ್ಷಿ-ಸಲಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮಿಕ್ಕೈಲ್ಲರನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ಪಾಠ-ಗಳನ್ನು ನಾಗ-ಪುರದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ-ಯಾಗಿ ಓದಬೇಡ. ಹೇಳಿ ಬರೆಯಿಸಬೇಡ. ತಂದೆ, ಮಗ-ಳಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೆ. ಶಾನುಭೋಗ-ನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ಶಾಯಿ ಕುಡಿಕೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತೆ ಆದರೆ ತಂದೆ ಮಗಳಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ, ಸಂಸ್ಥೆನೇ ಒಡೆದು ಚೂರಾಗುತ್ತೆ. ಮಾತಾಡದವನಿಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ. ಮುಂದಕ್ಕೆ, ಮಗಳು ಮಾತಾಡದವನಿಗೆ ಟೀಕೇಟ್ ಕೊಡ-ಬಹುದು ತಂದೆ ಅನುವೋದಿಸಬಹುದು. ಆಗ ಮುಂಬ-ರುವ ಬಾಳು ಸೊಗಸು. ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೂ ಬರಬಹುದು. ಆಹಾರದ ಸಚಿವ ಕೂಡ ಆಗಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ, ಆಗ ಚೀಣ-ದಿಂದ, ಜವಾನಿನಿಂದ, ಬರ್ಮಾದಿಂದ, ಮಿಕ್ಕೈಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡ ಭತ್ತ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹಾಗೆ ಭತ್ತ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣ ಎಲ್ಲಿ ಅಂದೆಯಾ? ಅದಕ್ಕೇನು ಕಷ್ಟ-ಹೈರಾವಣ ಮೈರಾವಣರ ಕಾಳಗದ ಭಯ ಇರೋ ತನಕ, ಹೈರಾವಣ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೈರಾವಣ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಹೇಳಿ ಬರೆಯಿಸಿ ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ.

ನಾಗಪುರ,	ಠರಾವು,	ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ	ಶೂನ್ಯ.
ಮೌನ,	ಮತಬೇಡಿಕೆ,	ಹೊಂಗನಸು,	ಸ್ವಂತ ಮನೆ.

ಹಿಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಸ

ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಕತೆಯಿದು. ಹಿಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಸ; ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದಿತ್ತು ಈ ಹಿಂದೂರು. ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯದಷ್ಟು ಹಿಂದಿದ್ದ ಊರದು. ಅಂಥ ಹಿಂದೂರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅರಸನಿದ್ದ. ಅವನೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಅರಸ; ಈಗಿನವರಂತಲ್ಲ. ಹಿಂದುಳಿದ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಕನಿಕರ ತೋರುವುದರಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹಿಂದಾಗದವನು- ಹಿಂದೂರು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯ. ಅದರ ಗಡಿಯ ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳು ಕೂಡ ತಿಳಿಯದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಾಡು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು; ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು; ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು; ಆಲಸ್ಯ ಅದೇ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ. ಅರಸನಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಗಳಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ. ಬರಿಯ ಆಶೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಆತ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ. ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೂ ಆ ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಗಳು ಎಷ್ಟೋ, ಜಾತಿಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ. ಎಲ್ಲರೂ 'ನಾನು ಹಿಂದು' 'ನಾನು ಹಿಂದು' ಎನ್ನುವವರು. ಅವರು 'ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಿಗಳು' ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. 'ಹಿಂದುಳಿದೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಹಾಗೆಯೇ ಬದುಕಿದ್ದಿದ್ದು, ಅಷ್ಟೇ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಸಾಯತಕ್ಕದ್ದು' ಎಂದು ಅವರ ಇಂಗಿತ. ಅಂಥವರಿಗೆ ದೊರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಳಿ? ಅವನ ದೇಶ ದೊಡ್ಡದು; ಕೋಶ ಸಣ್ಣದು. ಮನಸ್ಸು ದೊಡ್ಡದು, ಅನುಕೂಲತೆ ಸಣ್ಣದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆತ— ಈ ಹಿಂದುಳಿದವರಲ್ಲೇ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವರಾರೆಂದು ಹುಡುಕುವ ವೇಚಿಗೆ ಬೀಳುವಂತಾಯಿತು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದೈವವೇ ಒಂದು ಪರಿಕ್ಷಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆ ಊರಿಗೆ ಕ್ಷಾಮ ಬಂದಿತು. ಅಂತಿಂಥ ಕ್ಷಾಮವಲ್ಲ, ಭೀಮ ಕ್ಷಾಮ.

ಕ್ಷಾಮ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಜನರಿಗೆ ಉಪವಾಸ, ದೇಶಕ್ಕೆ ದೇಶವೇ ಉಪವಾಸ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ಏಕಾದಶಿಗಳು! ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಬೀಳದೆ ಹೋದಮೇಲೆ, ನೆಲ ಜಲ ಕಾಳು ಕೊಡದಿನ್ನ ಮೇಲೆ—ಕ್ಷಾಮ ಬಾರದಿದ್ದೀತೆ? ಜನರು ಹಸಿದರು — ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿದವರೂ ಹಸಿದರು, ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದವರೂ ಹಸಿದರು. ಆ ಜಾತಿಯವರೂ ಹಸಿದರು, ಈ ಜಾತಿಯವರೂ ಹಸಿದರು. ಅರಸ ತುಂಬ ಮರುಗಿದ.

ದೇಶಕ್ಕೆ ದೇಶವನ್ನೇ ಸಾಕಲು ಅವನಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಾಲದು. “ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಕಾಳು ತರಿಸುತ್ತೇನೆ, ತೀರ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಹಸುಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ಆಗ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ತೋಚಿತು. ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವಿಮಾನ ಬಲು ಕಡಿಮೆಯಾದುದರಿಂದ, ಜನ ಸಾಯುವುದಂತೂ ನಿಜ. ಅವರಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಯಾರನ್ನು? ದುಡಿಯುವವರನ್ನಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ಮಾತ್ರ ಹಸುಗೆಗೆ ಅರ್ಹರು ಎಂದು ಡಂಗುರ ಸಾರಿದ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ—ಇಂದುವಾರ ಹಸುಗೆಯ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಾರಿದ.

ಬಂತೂ ಬಂತು—ಆ ಇಂದುವಾರ. ದೇಶದ ಜನರೆಲ್ಲ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟಿತು—ಹಸುಗೆಯ ಚೀಟಿ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ. ಅನೇಕರು ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಎದ್ದು, ಓಡಿ, ಓಡಿ—ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದರು. ಏನು ನೂಕ ನುಗ್ಗಲು! ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳತೀರದು. ಹಿಂದೂರಿನ ಅರಸನಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ—ಅಷ್ಟು ಜನ 18 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆಂಬುದು ಈಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆತ ದುರ್ಬೀನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿದ. “ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಜನಕ್ಕೆ ಚೀಟಿ ಹೇಗೆ ಕೊಡಲಿ”—ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಬರಿಯ ಹತ್ತಿಂಟು ಸಾವಿರ ಜನಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಬೆಳೆ ಬರುವ ತನಕ, ಒಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕುವ ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ತ್ರಾಣ ಅವನಿಗಿದ್ದಿತು, ಅದೂ ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ. ಅಷ್ಟೇ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಈಗ ಅದರ ಹತ್ತು ಮಡಿ ಜನ ಬರಬೇಕೇ? “ಊಹೂಂ ಇದಾಗದೇ ಆಗದು” ಎಂದು ತೋರಿತು. ಕಹಳೆ ಊದಿಸಿದ. “ಇನ್ನು ಹಸುಗೆಯ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು (Ration Cards) ಕೊಟ್ಟಾಗುವ ತನಕ ನಿಂತಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಕೂಡದು” ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದ. ಹಿಂದೂರಿನ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಲ್ಲವೇ? ಇಂದಿನ ಜನಗಳಂತೆ ಅವರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಲಿಲ್ಲ; ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕಾದುನಿಂತರು, ತಮ್ಮ ಸರದಿಯನ್ನು ಕಾದುನಿಂತರು.

ಆಗ ಅರಸ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಹಸುಗೆಯ ನೌಕರರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಅರಮನೆಯಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೊರಟ. ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಹಸಿದವರ ಸಾಲಿನ ತುತ್ತಾದಿಗೆ, ಅತೀ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತ ಬಂದ, ಮುಂದಿನವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟ. ಮುಂದಿದ್ದವರ ಬೊಬ್ಬೆಯೇ ಬೊಬ್ಬೆ! “ನಾವು ತೀರ ಹಸಿದು, ಕಂಗಾಲಾಗಿ—ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ಬಳಿಗೆ.” ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅರಸು ಹೇಳಿದ “ನಿಮಗೆ ಅಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಬರುವ ತ್ರಾಣವಾ ದರೂ ಇತ್ತು; ಈ ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ವಾದಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ, ಅರಮನೆಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕದವಿಕ್ಕಿ ತಣ್ಣಗೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ.

ಅಂತೂ ಕ್ಷಾಮ ಕಳೆಯುವಾಗ ಹಿಂದೂರಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಹು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಬೆಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ, ಸಂತಾನದ ಬೆಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಂಥದಲ್ಲ. ಹಿಂದೂರಿನ ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಯ ಹೆಸರೇ “ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ” ಎಂದು.

ಅನೇಕರು ಹಿಂದೂರಿನ ದೊರೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸಲೂಬಹುದು. ಈ ಬರಗಾಲ ಬಂದಮೇಲಂತು, ದೂಷಿಸಿದ್ದೂ ನಿಜ. ಅವನಿಗೂ ಅದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. “ರಾಜನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವತೆಯಾದರೂ, ಬರಗಾಲ ಬಂದಾಗ ದೈವತ್ವ ಚಲಾಯಿಸಲಾರನೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೊಣೆ ಹಂಚಲು, ಅಪಖ್ಯಾತಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆತ ಒಂದು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ. ಗ್ರೀಸಿನಿಂದ ಡೆಮೊಕ್ರೆಸಿ ಹಿಂದೂರಿಗೆ ಅಂದೇ—ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು? ಯಾವ ಜಾತಿಯವರನ್ನಾರಿಸಬೇಕೆಂಬ—ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಬಂದಿತ್ತು. ‘ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು’ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಮಂತ್ರಿಪಟ್ಟವೆಂಬುದು ನಾಮನಿರ್ವಹ ಕ್ರಮದ್ದು. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಸು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಡಂಗುರ ಸಾರಿಸಿದ. “ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಹದಿನೆರಡು ಮಂದಿಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಡಂಗುರ ಸಾರಿದ. ಸಾರಿ, ದಿನ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ. ಕಾದು ಕುಳಿತ. ಹಿಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಂದಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಜನ ಹಿಂದಾದಾರೆಯೇ? ತಳ್ಳಿ ಅರ್ಜಿಗಳು ಹೋದುವು: “ಆ ಜಾತಿ ಹಿಂದಲ್ಲ; ಈ ಜಾತಿ ಹಿಂದಲ್ಲ” ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ. ತಂಟಿತಕರಾರುಗಳಾದುವು! ‘ನಿನಗಿಂತ ನಾನು ಹಿಂದು’ ಎಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿ ಸಹ—ದೇವರ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು, ಮುಂದು—ನೋಡಿದ. ದೇವಾಲಯಗಳ ಒಳಸುತ್ತಿಗೆ ಬರುವವರೇ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ ಚುನಾವಣೆಯ ದಿನ ಬಂತಲ್ಲ. ಆಗ ಅರಮನೆಗೆ ಜನರ ತಂಡ ಹೊರಟಿತು. ಕೆಲವರಿಗೆ ತುಸು ಅನುಮಾನವಾಯಿತು—ಅರಸ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಯುತ್ತಾನೆ? ಹಿಂದುಳಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳೆಯುತ್ತಾನೆ—ಎಂಬ ಚಿಂತೆ. ಆದರೂ ಚಪಲ, ಹೊರಟು, ಹೊರಟು, ಎಲ್ಲರೂ ಅರಮನೆಯ ಪಟಾಂಗದ ಮುಂದೆ ಸೇರಿದರು, ಒಂದು ಕಡೆ ಅರಸನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ—ಉಳಿದವರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿರಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು! ಕೆಲವೇ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅರಮನೆಯ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಕಾದರು. ಹಲವರು ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಅರಸನಿಗೆ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದರು. ಅರಸ ಅರಮನೆಯ ಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ. ಆಗ ಉಂಟಾಯಿತು ಗಡಿಬಿಡಿ; ಗಲಿಬಿಲಿ; ಅವರವರೇ ಯೋಚಿಸಿದರು: “ನಾವು ನೂರಾರು ಜನ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ; ಅರಸು

ಆಯ್ತು ಮಾಡುವುದರೊಳಗೆ, ಆದಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಿಂತುಬಿಡಬೇಕು” ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದರು. ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿದರು, ಮತ್ತೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿದರು. ಪಟಾಂಗಣವೇ ಬರಿದಾಯಿತು. ಅರಸ ಚಾವಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಾ ಯುವುದಕ್ಕೆ, ಒಂದೊಂದೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದ. ಆಗಲೂ ಜನ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಹರದಾರಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರು ಜನ! ಅರಸ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಪಟಾಂಗಣದ ಆಚೆದ್ದ ಬಾರೀ ಕೆರೆಯ ತುಂಬ ಜನರು ಬಿದ್ದು, ತುಂಬಿ ಅವರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಇತರರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿದವರನ್ನು ಅರಸು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ “ನೀವು ಯಾವ ಜಾತಿ ಯವರು?” ಎಂದು “ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದವರು” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ‘ಸರಿಯೆ— ಉಚಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ತೋರಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅರಸ, ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಅರಮನೆಗೆ ನಿರಾಶನಾಗಿ ಮರಳಿದ. ಹಿತ್ತಿಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ನೆನಪಾಗಿ, ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರೆ—ಅಲ್ಲಿದ್ದರು ಹದಿನೆರಡು ಮಂದಿ! ‘ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಿಂದುಳಿದವರು ಇವರೇ’ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಅದೇ ಕ್ಷಣ ಅವರನ್ನು ಮಂತ್ರಿತ್ವಕ್ಕೆ ‘ಸ್ವೀರಿಸಿ’ ಬಿಟ್ಟ (Swear in), ಏರಿಸಿಬಿಟ್ಟ.

ಅಂದಿನಿಂದ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತು. ಹದಿನೆರಡು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೂಡಿಯೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. “ಇದು ಹಿಂದುಳಿದವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ದೇಶವೆಂದು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಅಪರಾಧ” ಎಂದು ಘಟನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅತಿ ಅನಾದಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಮುಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ—ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. ಮಂತ್ರಿ ಪಟ್ಟಿ-ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ, ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿ-ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ; ಭೂಮಿ, ವಸತಿ-ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ. ಗಾಳಿ, ನೀರು ಕೂಡ ಅವರಿಗೇ. ನ್ಯಾಯವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಈ ಹಿಂದುಳಿದವರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಜ್ಞರನ್ನೆಲ್ಲ ಜಮಾಯಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಆಯ್ದರು. $3 \times 3 = 9$ ಎನ್ನುವ ಜನಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತರಿಕೆಗೆ ನೇಮಿಸದೆ, $3 \times 3 = 5, 4, 3$, ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡು ಹೀಗೆನ್ನುವ ಮೇಧಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ‘2’ ಎಂದವರನ್ನು ಆರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಶಾಸನದ ಹಿಂದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಡತೊಡಗಿತು. ಕೆಲಸ ವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ-ಯಾವತ್ತು ರೈಲು, ಮೋಟಾರುಗಳ ಸೀಟೆಲ್ಲ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮುಂದುವರಿಯದಂತೆ ನೇಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮಾಡಲ್ಪಡಲಾಯಿತು.

ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮನೋಭಾವ ಮೂಡಿತು. ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮನೆಗಳ ಎದುರು ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತು

ತೆಗೆದು ಹಿಂದೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ ಹಿಂದೆ ನಿಂತವರು, ನೀಚ ಕಂಠದಿಂದ “ಜಯಹಿಂದ, ಜಯಹಿಂದ!” ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಬಾವಿಕಾರಕ (Wel-fare) ಆಡಳಿತೀಯ ಧೋರಣೆಯಿಂದ, ಉಜ್ವಲ ಭೂತಕಾಲವೇ ಹಿಂದೂರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದುವರಿದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕಾರಣ, ಅರಸನ ದುಃಖ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವನಿಗೊಬ್ಬಳು ಮಗಳಿದ್ದಳು, ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು, ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಇತರ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡೋಣ-ಎಂದರೆ ಇರುವ ಹದಿನೆರಡು ಮಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಟ್ಟಿ-ಕಾಳಗವಾದೀತು. ಆದುದರಿಂದ ಆತೀ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಂದ ಅರ್ಜಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ಯಥಾಕ್ರಮದಂತೆ ಡಂಗುರ ಸಾರಿಸಿದ. ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಉಪ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ-ಇಲಾಖೆಯನ್ನೇ ತೆರೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ! ಎಷ್ಟು ಅರ್ಜಿಗಳೆನ್ನುತ್ತೀರಾ? ಬರಗಾಲದ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಇಂದಿಗೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ತಿವ್ವಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅರ್ಜಿದಾರನು-ತಾನು ಹಿಂದೆ, ತಾನು ಹಿಂದೆ-ಎಂದೇ ಬರೆದಿದ್ದ. ಹಿಂದಿನ ತಾರೀಖು ಹಾಕಿದವರುಂಟು, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ-ಹೇಳಿದವರುಂಟು. ‘ಹಿಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿತ್ತು’ ಎಂದವರೂ ಉಂಟು. ಚಂದಪ್ಪ ನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆದಿದ್ದ. “ಮಾ ಸೋಮಿ ನಾನು ಬಾಳ ಇಂದೆ ಬಿದ್ದವ. ನನಗೆ ವಸರ ನಲವತ್ತು; ನನು ಚಿಕವ. ಇಂದುಳಿದವರ ಲೆಕ್ಕದಂತೆ ನನಗೆ ವರಸಕ್ಕೆ ಹಾರು ತಿಂಗಳ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ನನಗೇ ಕೊಟ್ಟಬೇಕು. (ಕುಡು-ಕ್ರಿಯಾ; ಭೂತಕಾಲ ಶಬ್ದಕೋಶ) ಎಂದು ‘ಬೆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ’.

ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೋ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು. ಅರಸನ ಮಗಳು ತಮಗಿಲ್ಲಿಂದು. ಕಲ್ಯಾಣೋಪಮಂತ್ರಿಯಾದವನು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ, ಈ ಅರ್ಜಿಗಳ ರಾಶಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನೋಡಿದ; ನೋಡಿಸಿದ; ನೋಡಿಸಿಸಿದ; ನೋಡಿಸಿಸಿಸಿದ. ಅರ್ಜಿ ತಾರೀಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದಣ ವರ್ಷದವನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಹಾಕಿದ, ಚಂದವಾಗಿ ಬರೆದುವನ್ನೂ ಕೆತ್ತುಹಿಡಿದ. ಆದರೂ ಉಳಿದುವು ಸಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದುವು ಒಂದು ನೂರರಷ್ಟು—ಅಕ್ಷರ ಚೆನ್ನಿಲ್ಲದ, ದಿನ, ತೇದಿ ಇಲ್ಲದ ಬರೆದವನ ವಿಳಾಸವೂ ಇಲ್ಲದ ಪತ್ರಗಳೇ ‘ತೀರ ಹಿಂದುಳಿದ ಉಮೇದ್ವಾರಿಗಳ ಪತ್ರವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಬಿಟ್ಟು’ ಅರಸನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅರಸು ತಾರೀಕು ಬರೆಯುವ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭೂತ

ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾವದನನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿದ “ಮೊಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಬೇಕು” ಎಂದು ಬರೆದ ಚಂದ್ರಪ್ಪನಿಗೇ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ; ದಿನವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ.

ಇತ್ತ—ಹಿಂದೂರಿನ ಸುತ್ತ ಹತ್ತಾರು ಬೇರೆ ನಾಡುಗಳಿರಲೇ ಬೇಕಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏಕೂ ಬಾರದ ‘ಬೆಟ್ಟೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ’ ಈಗ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆ, ಬೆಳೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆ, ಬೆವರನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಕಾಳು ತೆಗೆಯುವಂತಹ ದೇಶ, ಹೇಳಲಾರದ ಬಡತನ. ಜನ ಬುದ್ಧಿ ಮಸೆದು, ಮಸೆದು-ಬದುಕಬೇಕು. ಹಿಂದೂರಿನ ಬರಗಾಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ, ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡ ತೊಡಗಿದರು. ಅನಂತರ ಮುಂದುವರಿದವರೂ ಬಂದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಅರಸ ಯಾರನ್ನೂ ಬರಬೇಡಿ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ-ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದು; ‘ನನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೋ ಕೋಶ-ಸಣ್ಣದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಾಕುವ ತ್ರಾಣ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮೈ, ಕೈ, ಬುದ್ಧಿ-ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬಾಳಬಲ್ಲಿರಾದರೆ—ಇರಬಹುದು, ಬಾಳಬಹುದು’ ಎಂದು ‘ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡವರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಸುಂಕ ಹೊರಿಸುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಭರವಸೆಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟ.

ಹಿಂದೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ, ಬೆಟ್ಟೂರಿಗೂ ಎಂದೂ ಯಾವ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪರ್ಕಗಳೂ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬೆಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಜನರೊಡನೆ ಬಂದ ಜನರೂ ಸೇರಿದರು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆ ಜನ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟಿತು, ಮರಿಮಾಡಿತು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಇರಲು ಬೆರೆಯಲು ಜಾಗವೇ ಸಾಲದಾಯಿತು. ಜನರೇನೋ ಮೈಯನ್ನು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶ್ರಮಿಸಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂಥವರಿಗೆ ಸೊಕ್ಕು, ಅಸೂಯೆ ಬಾರದಿರುತ್ತದೆಯೇ? “ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಜಾಗ ಬೇಕು” ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಹಿಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ವಾಸವಿಲ್ಲದಂಥ ಬೆಂಗಾಡುಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು, ‘ಅವರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಾವೇಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಲವಂತದಿಂದ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಬಾರದು?’ ಎಂದು ಕಂಡಿತು ಬೆಟ್ಟೂರಿನ ಸ್ಥಳದಾರಿದ್ರರಾದ ಜನರಿಗೆ. ಮೊದಲೇ ಹಿಂದೂರಿನ ದೊರೆಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿ-ಎಲ್ಲಿದೆ, ಏನು-ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟೂರಿನವರು ಅಂಥಲ್ಲಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನೇ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಯಾಕೆ?-ಹಿಂದೂರಿನ ಬೆಂಗಾಡುಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ನೆಪಬೇಕೇ? ಹೀಗೆ ಬರಿಯ ಬತ್ತಲೆ ಅಕ್ರಮಣ (naked aggression) ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ! ಆದರೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಯುನೋ’ ವಾಗಲಿ ‘ಯುಡೋಂಟ್ ನೋ’ ವಾಗಲಿ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇತ್ತ ಹಿಂದೂರಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ, ಅರಸನ ಮಗಳಿಗೆ ವಿವಾಹ ಸಂಭ್ರಮ ಗೊತ್ತಾದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ, ಅಕ್ರಮಣದ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿತು. ರಾಜ್ಯಾಕ್ರಮಣ ನಡೆದಿದೆಯೆಂದು ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಆ ಅರಸನಿಗೆ ಹದಿನೆರಡು ಮಂದಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬ ಸೇನಾನಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ರಾಜಧಾನಿಯ ಒಬ್ಬ ವರಿಷ್ಠ ಕಾಪಿನವನ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು-ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಾರದದ್ದು ಭೀಕರವಾಯಿತು. ಬೆಟ್ಟೂರಿನ ಸೇನಾನಿ-ರಾವುತರ ದಂಡೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು ದಡ ದಡನೆ ಹಿಂದೂರಿನ ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ. ಅವನನ್ನೇ ಇದಿರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಹಿಂದೂರಿನ ಸೇನಾನಿ, ಅವರನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆಯಲಾರದೆ, ವೈರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಹಿಂದೆ, ಹಿಂದೆ, ಹಿಂದೆ ಹಿನ್ನೋಟ ಹೂಡಿದ. ಎಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದ ಎಂದರೆ ಬೆಟ್ಟೂರಿನ ಸೇನಾನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆತ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಮದುವೆ ದಿಬ್ಬಣ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ತಿಳಿದರು-ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಹದಿನೆರಡು ಮಂತ್ರಿಗಳು. ಅರಸನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಯಿತು ಆತ ನೋಡಿದ: ಹಿಂದೂ, ಮುಂದೂ ನಿಂತಿದೆ-ವೈರಿಸೈನ್ಯ. ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ-ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಅರಮನೆಯ ಒಳ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿದ್ದ, ಬಾವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಏಕಪುತ್ರಿ, ಬಹುಸತ್ನಿ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹಾರಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದೂರಿನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ—ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಯ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದೀತೇ?.

—ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್ ಮಾದರಿ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಸಿದಾಗ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಚೀಣೀ ಮಾದರಿ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅಳವಡ ಗುಂಡಿ ತೋಡಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರಂತೆ.

* * * *

ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಎರಡೇ ಮಾರ್ಗವಂತೆ ಈಗ—ಇಲ್ಲಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೀರದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದು, ಅಥವಾ—ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟಾಗಿ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

* * * *

ನೀತಿಯ ಕತೆಗಳು

ಬಲಿತವರಿಗೆ

ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಗಿಲೆ ಇತ್ತಂತೆ. ಬಲು ಅಂದವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ತುಂಬು ಪ್ರಾಯವಂತೆ. ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ಭಂಗಿ, ಎಲೆಮರೆ, ಯಲ್ಲೇ ಅವಿತುಕೊಂಡು ಕೂಹೂ ಕೂಹೂ ಅಂತ ಕಿವಿ ಸೆಳೆಯುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಆಲಾಪನೆಗೆ ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಹೆಣ್ಣು ಕೋಗಿಲೆ ಅಂದಮೇಲೆ ಧ್ವನಿ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೇ? ಕೊರಳಿಗೆ ವಜ್ರದ ಸರ ಹಾಕೊಂಡಿತ್ತಂತೆ, ಗಂಟಲು ತಂಪಾಗಿರಲಿ ಅಂತ. ತುಟಿಗೆ ಲಿಪ್‌ಸ್ಟಿಕ್ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತಂತೆ—ತುಟಿಗೆ ತುಟಿ ತಾಕಿದರೆ ಅಂಟು ರೋಗ ಬರದೆ ಇರಲಿ ಅಂತ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಕೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತಂತೆ, ದೃಷ್ಟಿ ಬಡಿಯದೆ ಇರಲಿ ಅಂತ. ರೆಕ್ಕೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತಂತೆ, ಹಾರುವಾಗ ಮೆದುವಾಗಿ ಸರಸರ ಅಂತ ಸೆರಗು ಹಾರಿದ ಶಬ್ದ ಬರಲಿ ಅಂತ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದಮೇಲೆ ಕೇಳಬೇಕೇ? “ನಿಮ್ಮ ನೋಟು ಕೊಟ್ಟಿರಿ ಮಿಸ್ ಕೋಕಿಲ. ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಓದಿ ತಂದು ಕೊಡ್ತೀನಿ, ಅಂತ ಸಬೂಬು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡು ಗಂಡು ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಬಂದು ಪೀಡಿಸುಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದವಂತೆ. “ಎಲೈ ಶ್ರೀಮತಿ. ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ದಿನಗಳಾದವು. ವಸಂತ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಾಡ್ತೀರಿ. ನಾನು ಬಂದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರ್ತೀರಿ. ಯಾಕ್ರೇ!” ಅಂತ ಕೇಳಿದುವಂತೆ. ಕೊಂಬೇನ ತಮ್ಮ ಕೊಕ್ಕೊಂದ ಗುಡಿಸಿ, ಮಿಸ್ ಕೊಕಿಲೆ ಕೂತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರಂತೆ, ರಾಜನ ಖಾಸಾ ಹೋಟಲಿನಿಂದ ಮಸಾಲ್ ದೋಸೆ, ಗೋಡಂಬಿ, ಹುರಿಗಾಳು ತಂದುಕೊಟ್ಟುವಂತೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೋಕಿಲಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ರಾಣಿ ವೈಭೋಗ ನಡೆದಾಗ, ತಲೆ ತಿರುಗಿ ತಂತೆ. ತಲೆ ತಿರುಗಿದಾಗ ಮುಂದೆ ಆದುದಕೆಲ್ಲಾ ಯಾರೂ ಹೊಣೆಯಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?

ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಾದಮೇಲೆ ಕೋಕಿಲೆಗೆ ಊಟದ ರುಚಿನೇ ತಪ್ಪಿಹೋಯ್ತಂತೆ. ನಯಾ ಪೈಸಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವಳ ಸುದ್ದೀನೇ ರಂಗು ರಂಗಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ರಸ್ತೆ ಮೂಲೆಲೆಲ್ಲಾ ವಿಕಾರ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಅವಹೇಳನದ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಅಡ್ಡಾಡಿದರಂತೆ.

ಕಾಗಕ್ಕ ಕಾಗಕ್ಕ ಒಂತ ಒಬ್ಬ ದಾಯಿ ಅದೇ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ದಿನಗಳಿಂದ ಜನತಾ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳಂತೆ. ಕೋಕಿಲಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕಾಗಕ್ಕನಿಗೆ ಮೊದಲಿಂದ ಒಂದು ತರಹ ಆಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಆದರೆ ಕೋಕಿಲ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ! ಕಾಗಕ್ಕನ ಎದೆ ಡವ ಡವ ಅಂತ ಅಂತಂತೆ. ಕೋಕಿಲಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದಳಂತೆ “ನನ್ನ ಜತೇಲಿ ಬಾ ಮಗು! ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ! ದೇವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಊಟದ ರುಚಿ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತೆ. ದೇವರು ದೊಡ್ಡೋನು. ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಾಗೇ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳು ತುಂಬಾ ಜನ ಊರೂರಿಂದೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗಳು ಆಲದ ವಿಹಾರ್ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಮನೇ ವರಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫ್ಲಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದಾಳೆ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಾ” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತಂಗಿ ಮಗಳ ಫ್ಲಾಟಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡರಂತೆ. ದೇವರ ಸೇವೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಕಾಗಕ್ಕ “ಈಗ ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು. ಊರಿಗೆ ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ” ಎಂದಳಂತೆ. “ಇಷ್ಟು ಹಗೂರಾಗಿದೀನಿ ಊರನ್ನು ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೇರ್ಪಿಸಿ” ಅಂತ ಕೋಕಿಲ ಕೊಂಕಿ ಹಾರುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋದಳಂತೆ.

ತಂಗಿ ಮಗಳು ಆ ದಿನವೇ ಹೆತ್ತಳಂತೆ. ಹೆತ್ತ ಸುಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರೋ ನಾಲ್ಕೋ ಅಂತ ಅನುಮಾನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಏದು ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿತ್ತಂತೆ. ಕಾಗಕ್ಕ ಸಾಧಿಸಿದಳಂತೆ. ನೀನು ಏದನ್ನೇ ಹೆತ್ತಿದ್ದು ಕಣೇ, ಮೂರಲ್ಲ ನಾಲ್ಕಲ್ಲ—ಇನ್ನೇನು ನಾನು ಹೆರುತ್ತೇನೆಯೇ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಎಂದು ದಬಾಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಳಂತೆ.

ಕತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಯ್ತಂತೆ. ಕೋಕಿಲ ಊರಿಗೆ ಬಂದಳಂತೆ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಹಾವಾಡಿಗರ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗನಾದ ಚಿ|| ನಾಗರಾಜ ನಿಗೆ ಪೆದ್ದ ಭೂಷಣ ಮೊದಲನೆ ವರ್ಗದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತಂತೆ.

—ಚಿ|| ನಾಗರಾಜನು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ತನ್ನ ಊರಿಂದ ದೆಹಲಿಗೆ ಬರಲು ಊರಿನವರು ನಯಾ ಪೈಸಾ ಕೊಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರಂತೆ.

* * * *

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ ವೈದ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ರೋಗಿಗಳೇ ಶೀವೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳುಂತೆ!

ಗಾಂಪರ ಗುಂಪು

“ಯಾತ್ರಾ ಸಿದ್ಧತೆ”

ಮುಂಜಾನೆ ಬಹು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಕಾಫಿ ಲೋಟದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಏನೋ ಪಿಟಿಪಿಟಿಸಿ ಮೂರು ಉದ್ಧರಣೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಕಾಫಿಯಿಂದ ಆಚಮನ ಮಾಡಿದರು. ಕೊಂಚ ಸಮಯಾನಂತರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರು. ಮಂಕ, ಮರುಳ, ಮುಠಾಳರು ದೊಡ್ಡ ಚಮಚದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿದ್ದ ಬಿಸಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಚಮನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಮರುಳಾ”—ಎಂದರು ಗುರುಗಳು. ಓ ಕೊಡಲು ಮರುಳನ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂಗಿನಲ್ಲೇ ‘ಓಂ’ ಎಂದ. ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೆರಿತು. ಕೆಮ್ಮು ಒಂದೇ ಸಮ ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಬಂತು. ಮಂಕ ಮುಂದಿದ್ದ ಕಾಫಿಯಿಂದ ಅವನ ನೆತ್ತಿ ತಟ್ಟಿದ. ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಗಾಳಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು “ಅವನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ” ಎಂದು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾದರು.

“ಗುರುಗಳೇ....”—ಎಂದ ಮಂಕ. ಗುರುಗಳು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಎದುರಿನ ಕಾಫಿ ಲೋಟ ಬರಿದು ಮಾಡಿ ‘ಏನು ನಿನ್ನ ಸಂದೇಹ’ ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬು ಹುಬ್ಬುಗಳಲ್ಲೇ ಕೇಳಿದರು. ಮಂಕ ಮಾತನಾಡಿದ—

“....ಗುರುಗಳೇ ಈ ಮರುಳನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ—ಯಾವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ? ಜನದಾಸ್ಪತ್ರೆಯೋ—ದನದಾಸ್ಪತ್ರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೆ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯೋ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಸಾಗಿಸಬಹುದು”—ಎಂದಂದು ಕೈ ಮುಗಿದ.

“ಶಿಷ್ಯಾ—ನಿಮ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೇ ಇಲ್ಲ...ಹೋಗ್ತಿವಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು...ಅಲ್ಲವಯ್ಯ—ನಮ್ಮ. ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗಳು ಬಂದವೆ? ಹೊರಡುವ ದಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂತಲ್ಲ.”

“ಪೋಸ್ಟಾಪೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ—ಅಲ್ಲಿ ‘ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿಸ್’ ಅಂತ ಬರೆದಿರೋ ಕಿಟಕೀಲಿ ತಲೆ ಹಾಕಿ ಹೀಗೆ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡಿ—ಗುರುಪೀಠದ್ದು ಒಂದು

ನಾವು ಶಿಷ್ಯರುಗಳದ್ದು ಏದು ಒಟ್ಟು ಆರು ಬೇಕು—ಎಂದು ಏಜಾರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಗುರುಗಳೇ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಆರು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಬ್‌ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹೇಳಿದರು.....”

“ಸರಿ—ಎಂಥ ಕಚೇರಿಯೋ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಬಂತೋ?....”

“ಸಬ್‌ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರ ಕಚೇರಿಗೆ ಮಡೆಯ ಹೋಗಿದ್ದ. ಅವರು ಇವನನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಒಳಗೆ ಹೋದವನು ಈಚೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ—ಗುರುಗಳೇ ಏನು ಹೇಳೋಣ—ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿ ಹಾಕಿ ಜೈಲಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದರು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಮಡೆಯ ಇನ್ನೂ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ?”

“ನೂರಾ ಎರಡು ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆವು....”

“ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಖರ್ಚು ಉಳಿಯು ತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೆ?—ಜೊತೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಆಶ್ರಮವೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಂತೋಷ ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು....”

“ಗುರುಗಳೇ ಒಂದು ಸಂದೇಹ”

“ಏನದು ಮಂಕಾ”

“ಪರದೇಶ ಪ್ರಯಾಣ—ಪ್ರಯಾಸ—ಪರಂತು ಪಕ್ಕ ಪಗಡದಸ್ತಾದ ಪ್ರೌಞ್ಞ್ಯಮು ಪರಮ ಅಗತ್ಯ. ಅರ್ಧಾತ್ ಅರ್ಧಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿ ಸಿದ್ಧೀರಾ?—ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಮಠದವರು ಮಾಡಿರುವ ಸಾಲಾ ತೀರಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಏರೋಪ್ಲೇನು ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡುವರೆ?—ಈ ಎಲ್ಲದರ ಜತೆ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನಮಗೆ ಆ ಚಳಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಕೈ ಚೀಲ—ಕಾಲು ಚೀಲ—ಬೇಡವೆ? ತಿಳಿದವರು ತಾವು—ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶದಂತೆ ನಡೆಯುವವರು ನಾವು... ಈ ಮಂಕನ ಮಂಕು ಮಂಡಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಮಾತೆರಡನ್ನು ಮಂಡಿ ಸಿದ್ಧೇನೆ....”

—ಎಂದು ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದ. ಗುರುಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದರು. ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಾದ ಹಳೇ ಗಾಂಪರೊಡೆಯರ ಮಠದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಈ ಮಂಕ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಚಕಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಈ ಮಠದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಹಿರಿಯ ಒಂದನೇ ಗಾಂಪರೊಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಎರಡೆ ಎಂತೆಂತಹ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗನೆಡೆದಿತ್ತು ! ಕುದುರೆ ಮೊಟ್ಟೆ—

ನದಿ ದಾಟಿದ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ—ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾಲವೆಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಮಂಕನ ಮಾರಿನ ವೈಖರಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಕಾಲ ಬದಲಿಸಿದೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು.

“ಮಂಕಾ ! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ತರಲು ಮರಳು ಮುಠಾಳರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುವೆವು. ಆದರೂ—ಆ ಬಹಿರಾಡಂಬರದ ಬಟ್ಟೆಗಳೇ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ನಮಗೆ. ಎಂತಹ ದೇಶವಾದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಾವಿಯ ಕಪಿನಿ ಕೌಪೀನ—ಕಮಂಡಲ ಕೋಲು—ಕಡಾವಿಗೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತ ಬಿಡಕೂಡದುಮರುಳಾ ಆ ಹನ್ನಿಕಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಮಾಡು”

—ಎಂದರು ತಾವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಉಣ್ಣೆಯ ಸೂಟು ಕಾವಿಯ ಓವರ್ ಕೋಟು ಕೃಷ್ಣಜಿನದ ಬೂಡ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಹನ್ನಿಕದ ನೆಪಹಾಕಿ ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆಯ ಮುಂದೇ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯ ಉಪ್ಪು ಹಚ್ಚಿದ ಗೋಡಂಬಿ ಒಂದೊಂದೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದುದು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಐಸ್ ಕ್ರಿಂ ಸುರಿದಂತಾಯಿತು. ಗುರುಗಳು ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲದ ಮಂಜಿನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕೌಪೀನ ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ವದ್ದಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುವರೆಂದು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಹಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಂತೆ ನಡುಗಿದರು. ಮರುಳ—ಮಡೆಯ ಮುಠಾಳ ಗುರುಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಏನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರೋ ಅವರ ತಲೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಇತ್ತು. ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಛೇ ! ಗುರುಗಳ ಏರ್ಪಾಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹ ಗೊಳ್ಳುವುದೇ? ಎಂದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೋ ಎಂಬಂತೆ ಮುಂದಿದ್ದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟುನ ದೊಡ್ಡ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ನೆತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಮ್ಮಿ ನೀರುಕುಡಿದು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಮಂಕ.

ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಗೋಡಂಬಿತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವರ ಮಹೋನ್ನತ ಮೆದುಳಿಗೆ ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

“ಮಂಕಾ—”

“ಗುರುಗಳೇ”

“ನಮ್ಮ ಕುದುರೆ ಲಾಯದಲ್ಲಿದೆಯೇ ?”

“ಇಲ್ಲ ಗುರುಗಳೇ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದಿನ ಎರಡಾಯಿತು”

“ಅದರ ಲಗಾಮು—ಜೀನು—ತಡಿ—ಲಾಳಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆಯೇ ?”

“ಲಗಾಮು—ಶಡಿ—ಹೋದಸಾರಿ ತಾವು ಸಂಚಾರ ಹೊರಟಾಗ ಭಿಕ್ಷೆ ದೊರೆಯದೆ ಮಾರ್ವಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದು”

“ಲಾಳಗಳು ?”

“ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲು ಹುಡುಕಿ ನೋಡಬೇಕು.”

ಕಾಲುಗಳು ಇವೆಯೇ ?....ಇರಬೇಕು ...ಏಕೆಂದು ಕೇಳಿಯೋ—ನಮ್ಮ ತಲೆ ಗೊಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆದಿದೆ. ನಾವು ಮುಂಬಯಿ ಸೇರಲು ಇಲ್ಲಿಂದ ರೈಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಷ್ಟೆ ? ಶಿಷ್ಯ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲ ರೈಲು ಅಂದರೆ ಮಠದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ. ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ನೀನು—ಮರುಳ—ಮಡ್ಡಿ—ಮುಂಬೈಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡಿ. ನಾನು ಮುಠಾಳನ ಜೊತೆ ಬರುವೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಟೆಕೆಟ್‌ಲೆಸ್ ಟ್ರಾವಲರ್ಸ್ ಅಸೋಸೇಷನ್ನಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ...ನೀವು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲವೆ ?”

—ಮಂಕ ಮೂರ್ಛಿ ಹೋದ ಮಡ್ಡಿಗೆ ಮರುಳನಿಗೆ ಗುರುಗಳ ಸಲಹೆ ಸೂಕ್ತವಾಗೇ ಕಂಡಿತು ಏಕೆಂದರೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ನಂಬುವಂತಿಲ್ಲ—ಸೇತುವೆ ಕೆಡವಿ ತಾನೂ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ನಂಬಿ ಹಿಂದೆ ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತ ಮಂದಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ ಆ ಉಗೆಯಂತ್ರ ಅಂದು ಯಾರೋ ಅಂದದ್ದು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುದುರೆಗೆ ಹುರುಳಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ಓಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೂತಿಗೆ ಹುರುಳಿ ಕುಕ್ಕಿ ಕಟ್ಟಿ ಮುಂಬೈ ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ಸೇರಬಹುದೆಂಬ ಧೃಢ ಧೈರ್ಯವಿತ್ತು. ಮಂಕ— ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಒಕ್ಕಣ್ಣ ಕುಂಟು ಕುದುರೆಯು ಮುಂಬೈಗೆ ಸೇರುವುದು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗಲೇ ಎಂಬುದು ಅವನ ಮಂಕು ಬುದ್ಧಿಗೂ ಎಟುಕಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಮೂರ್ಛಿ ಹೋದದ್ದು. ಸರಿ ಅವನಿಗೂ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವಾಯಿತು.

“ಶಿಷ್ಯರಿರಾ—ನಿಮಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮೃದಂಗದೊಳಗೆ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು ? ಎಂದು ಎಡಬಲಗಳ ಚಕ್ಕಳ ಹರಿದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಕೈ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ‘ಸಿಕ್ಕ’ ಎಂದು ಕೂಗಿದ ಈ ಮಠದ ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಶಿಷ್ಯರಂತೆ ಕೂಗಾಡುವಿರಿ, ಅದು ಹಳೇ ಕಾಲ ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲ—ನೀವೆಲ್ಲ ಜಾಣರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಕಿವಿಕೊಡಿ. ರೇಡಿಯೋದೊಳಗೆ ಕೂತು ಹಾಡುವವರು ಯಾರು ಎಂದು ಒಡೆದು ನೋಡಬೇಡಿ. ಇಲ್ಲೇ ಹೀಗೆ ಆಡಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು—ಫ್ರಾನ್ಸ್—ಜರ್ಮನಿ—ಇಟಲಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಧಡ್ಡರ ಹಾಗೆ ಆಡಬೇಡಿ. ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಡಿ. ನೀರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ—

ನಾವು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀವೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ—ನೆನಪಿರಲಿ ನಾವು ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೀರಿ ಹುಷಾರ್ ಮಂಕಾ—ನೀನು ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಬಾರದು ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ತಂದುಬಿಡು ಮರುಳ ಮಡೆಯಾ ನನ್ನ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಪೋಟೋ ಬಂತೆ ?”

“ಅದು ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಗುರುಗಳೇ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಧಡ್ಡ ಕಳೆ—ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕೊರಮ ಹೊಳಪು—ಕೆನ್ನೆ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಸಕೊಡದಂತಹ ಗಂಟುಗಳು—ಅಳುವ ಬಾಯಿ ಗಂಟು ಮೂಗು—ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದ ಕಾವಿ ಶಾಲು ಸೀರೆ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಆ ಪೋಟೋಗ್ರಾಫರನಿಗೆ—‘ಇದೇನಯ್ಯ ಹೀಗಿದೆ’ — ಎಂದರೆ — ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಮುಖ ಇರೋದೇ ಹಾಗೆ ಅಂತ ಅನ್ನಬಹುದೆ ಆ ತಾ....”

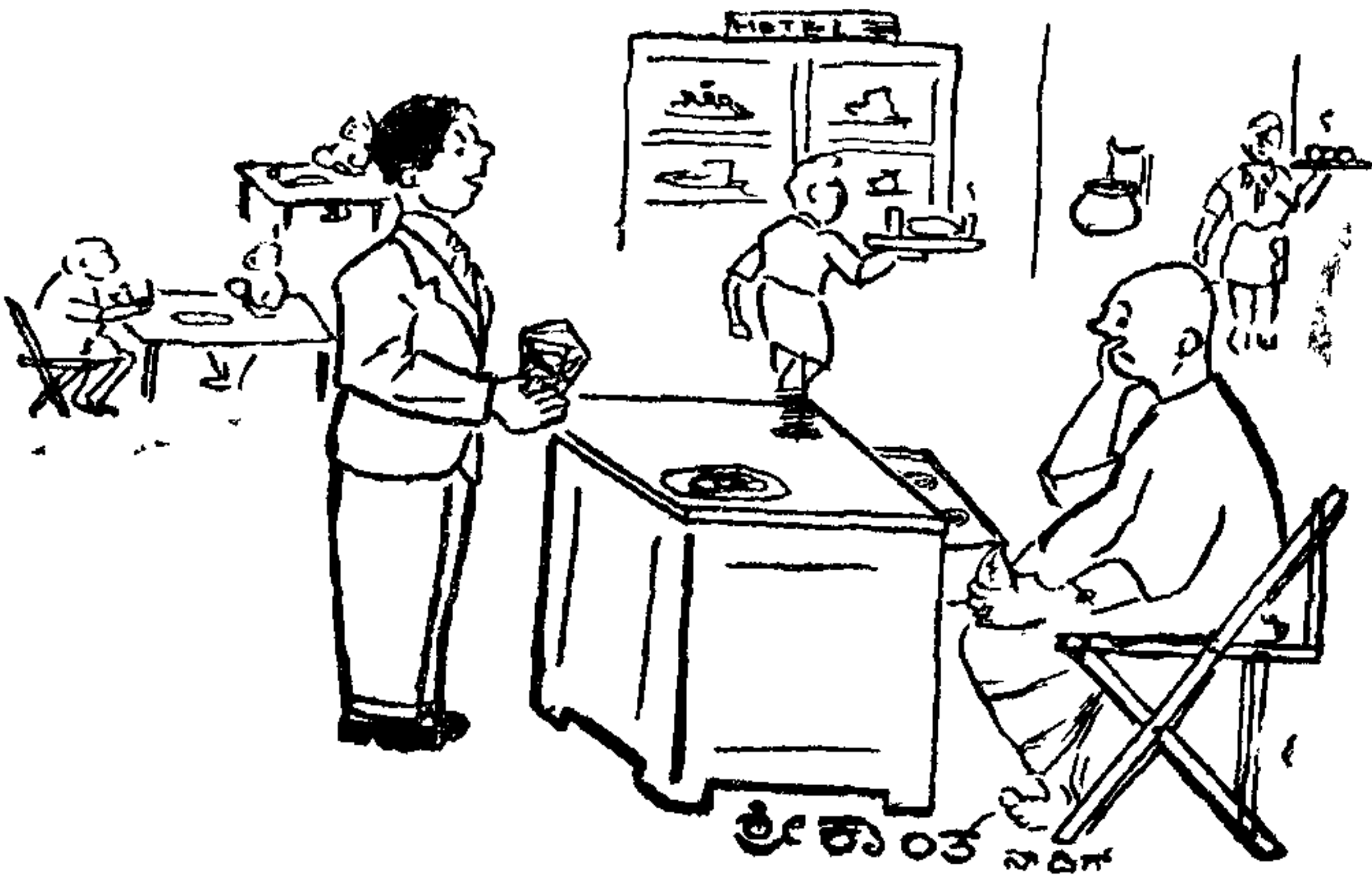
“ಕಾಮ—ಕ್ರೋಧ—ಮದ—ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಅವನ ಮೇಲೆ ರೇಗೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಮಂಕಾ ಇರಲಿ ಪೋಟೋ ಬಂತೆ ?”

“ನಾಡಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಶೆಟ್ಟಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬಾಬತ್ತು ಹಣ ಹಾಕಿದಾಗ ತರುತ್ತೆನೆ.”

“—ಹುಶಾರು ಸರಮ ಹುಶಾರ ಹೋಗಿ ಕುದುರೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ವಿದೇಶ ಯಾತ್ರೆ ದಿನ ಹತ್ತರ ಬಂತು—ಬೇಗ ತಯಾರಾಗಿ”

—ಎಂದು ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಲಂಡನ್ ಭೂಪಟ ನೋಡ ತೊಡಗಿದರು ಶಿಷ್ಯರು ಕುದುರೆ ತರಲು ಹೋದರು.

—ದಾಶರಥಿ ಥೀಕ್ಷಿತ್

ರಾಯ್ ನಾಳೆ ನಮ್ಮನೆಲೆ ವೈದಿಕ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಉದ್ದಿನೋಡೆ, ಒಂದೊಂದು ರವೆ ಉಂಡೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿ—ನಾನು ಮಡಿ ಉಟ್ಟೊಂಡು ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀನಿ.

ಹಸಿದ ಗುಂಡು

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಪ್ರದರ್ಶಕರ ಗುಂಪಿಗೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಗುಂಡಣ್ಣನೇ ಮುಖಂಡ. ನೂರು ಗಜ ಓಡುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ, ಒಂದು ಮೈಲಿನ ಸಂದ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಎತ್ತರ ಹಾರುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ, ಉದ್ದಾನೆ ಹಾರುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಸ್ಪರ್ಧೆಗೋಸ್ಕರ ಈ ಗುಂಪು ಕಾತ್ಯೇರದ ಹತ್ತಿರಕೆ ಹೋಯಿತು.

ಗುಂಡಣ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಡುಕುವ, ಸಾಹಸಪಡುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹರೆ ವಯಸ್ಸಿನವ ಎಂದು ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಇನ್ನೂ ಎರಡು ದಿನಗಳಿದೆ, ವ್ಯಾಯಾಮ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಗುಡ್ಡ ಹತ್ತುತ್ತೇನೆ—ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕ್ಯಾಂಪಿಗೆ ಬಂದರಾಯಿತು, ಇದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋದು ಬೇಡ, ಹೇಳಿದರೆ ನಾನೂ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಯಾರಾದರೂ ಅಂದಾರು, ಅವರನ್ನೂ ಜತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ, ಅವರ ಮೆಲು ನಡಿಗೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾನೂ ನಡೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿ ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರಟ ಪರ್ವತಾರೋಹಣಕ್ಕೆ ಬೆಳಗಿನ ರೂಾಮು ೫—೫-೩೦ಕ್ಕೆ.

ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ನಡೆದ. ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ. ಕಾಲುದಾರಿಬಿಟ್ಟು ತಾನೇ ದಾರಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿದ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧ ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದಾರಿ ತಿಳಿಯದೆ ಸುಸ್ತಾದ. ತಾನೆಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುವುದೇ ತಿಳಿಯದಾಯ್ತು. ಒಂದೂವರೆ ದಿನ ಆ ಭಳಿ ಗಾಳಿಲಿ, ಹಸಿವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತ ಗುಂಡಣ್ಣ ಅಡ್ಡಾಡಿದ. ಮಾರನೆಯ ಸಂಜೆ ೫ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬುಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಒಂಟಿ ಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಬಲು ರೂಪವಂತೆ ಹೆಣ್ಣು. ಹಳ್ಳಿ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೋಕಿಲ ಕಂಠ. ನವಿಲಿನ ನಡಿಗೆ. ಕೈಲಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು.

ಗುಂಡ ಬಲು ಕೆಚ್ಚಿನ ಯುವಕ. ಉತ್ತಮ ಮೈಕಟ್ಟು. 26 ತಾಸುಗಳು ದಾರಿ ಕಾಣದೆ ಅಡ್ಡಾಡಿದ್ದರೂ ಸುಸ್ತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನೇರನೆ ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದ. ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸಿದ ವೇಗಕ್ಕೆ ಆಕೆ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ಗುಂಡಣ್ಣ ಅವಳ ಕೈ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ, ಎದುರಿಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಣ್ಣನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದ. ತೇಗಿದ.

ಆ ಹೆಣ್ಣು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, “ಅಯ್ಯೋ! ಪಾಪ! ಹಸಿದ ಗಂಡಿಗೆ ಏನೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು, ಅವನಿಗೆ ಕ್ಯಾಂಪಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಳಂತೆ.

— ಕುಮಾರ್.

ಸಂಪಾದಕರಿಗೊಂದು ಪತ್ರ

ಪ್ರಿಯ ಸಂಪಾದಕರೇ !

ನಾನೀಗ ಒಂದು ಪೇಚಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಕಾಗದ ವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿ. ನೀವಾದರೂ ಸರಿ, ನಿಮ್ಮ ಓದುಗರಲ್ಲಾರಾದರೂ ಸರಿ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಚಿರಮಣಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

ವಿಷಯ ಇಷ್ಟೇ. ನಾನು ನಲವತ್ತರ ಪ್ರಾಯ ದಾಟಿದ ನರ್ಸು. ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆರು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಭಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಯಜಮಾನರು ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ರಾದಾಗ ನನಗೆ ಮೂವತ್ತಮೂರರ ಪ್ರಾಯ. ಹೇಗೋ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧ ವಿಧ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿದ ತರಹಾವಾರಿ ಜನರ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ರೋಗಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರೋಗಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಟಾರು ಗಾಡಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಆ ಮೋಟಾರು ಗಾಡಿಯ ಸಾರಥಿಯು, ಹೆಂಗಸು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡ. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಾಗಿ ಇವ ಮುಂದೆ ಹಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಕೋಮಲ ಕೈಗಳು ಕಂಪಿಸಿದವು- ಮೋಟಾರು ಅದುರಿತು. ಹುಡುಗ ಹೆದರಿ ಬಲಕ್ಕೆ ವೇಗವಾಗಿ ಮೋಟಾರಿ ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿರುಗಿದ. ಆ ಕಡೆ ಒಂದು ಅಟೋ ರಿಕ್ಷಾಸುರ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಇಬ್ಬರೂ ಜಖಂ ಆದರು. ಮೋಟಾರಿನ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಹುಡುಗನ ತೊಡೆ ಮೂಳೆ ಮುರಿದಿತ್ತು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ತಂದಾಗ ಬಲು ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡಲೇ ಕೊಡದು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕನವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆರು ವಾರ ಅವನ ತೊಡೆಗೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಅವನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಬಲು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದೆ. ಮೊದಲ ವಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ—ಎರಡನೇ ವಾರ ಸಲಿಗೆಯಿಂದಿದ್ದ. ಮೂರನೆ ವಾರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಾರ ಅವನ ತಾಯಿ ತಂದು

ಕೊಟ್ಟ ಕೋಡುಬಳಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಐದನೆಯ ವಾರ ಸ್ಕ್ರೀನ್ ನ್ಯೂಸ್ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಲಿಟ್ಟ. ಆರನೆಯವಾರ ನಾನೇ ನಾಚುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ ನನಗೆ ಧನ್ಯವಾದವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ನನ್ನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ರೋಗಿ ವಿಶದೀಕರಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಅದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗವೇ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ತೋರುವುದು? ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಹೇಳುಕ್ಕೆ.

ಆರಿಯದ ಹುಡುಗನ ಕಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಬೇರೆ ವಾರ್ಡಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ಎರಡನೆಯವರು. ಎಸ್ಪೆತ್ತರ ಪ್ರಾಯ ಮಾರಿದ್ದ ಮುದುಕರು- ಹೊಟ್ಟೆಯ ಲಿದ್ದ ಗೆಡ್ಡೆ ತೆಗೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ರಕ್ತಹೀನತೆ ಬಹುವಾಗಿತ್ತು, ಬಿಳಿಚುಕೊಂಡು ಬಾಣಂತಿ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪಾಪ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಾನ್ಸರ್ ಬಂದು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಗ ಸೊಸೆ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯರು ಮುದುಕರು. ಬಲು ಸೊರಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದು ಕನಿಕರದಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಡುವಾಗ, ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸುವಾಗ, ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಮುಖ ಹೊಂದಿದರು. ತಾವೇ ನಡೆಯುವಂತಾದರು, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾದರು. ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಏನಂದರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ "ನರ್ಸ್! ಬಲು ಆದರದಿಂದ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾದ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕನಾದ ನನ್ನ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನಿಮಗೂ ಈ ಕೆಲಸ ಬಲು ಪ್ರಾಸು ಕೊಡುವಂಥದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಸಂಜೆ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಒಂದು ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಜೆ ಹೇಗೂ ನಿಮಗೆ ಬಿಡುವಿದೆ. ಸಿನಿಮಾಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಬರುತ್ತೀರಾ? ಎಂದರು. ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಮರುದಿನ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸುವಾಗ ಈ ರೋಗಿಯು ಗುಣಮುಖ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ ನಿನ್ನ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ರೋಗಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು ಡಾಕ್ಟರು.

ಮೂರನೆಯ ರೋಗಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯ. ದೊಡ್ಡ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ, ವೈದ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಘೂರಲು ರೋಗ ಕೈಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಡಾಕ್ಟರುಗಳೂ ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಡಾಕ್ಟರುಗಳೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರು ಪರ್ಟನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದರೆ ಸಣ್ಣ ಡಾಕ್ಟರು ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ತಾವೇ ಖುದ್ದು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೌಸ್ ಸರ್ಜನ್‌ನೇ

ಜ್ವರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಡ್ಯೂಟಿ ಡಾಕ್ಟರೇ ಮಗ್ಗಲು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬದಲಾ
ಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಆಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಬೋಗುಣಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತುಕೊ
ಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ರೋಗಿ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿರಲಾರರು.

ಆದರೆ ದಿನಾ ಸಂಜೆ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಣ್ಣು
ತರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರೇ ಬಿಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಲು ಆದರದಿಂದ ಶುಶ್ರೂಷೆ
ಮಾಡುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ರೋಗಿಗೆ ಏನು ತಿಂದರೂ ಘೂರಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಉಸಿರಾಡಲು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಸಾರಿ
ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನೂ ನೋಡಿದಳು. ನನ್ನ ಶುಭ್ರ ಬಿಳೇ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನೇ
ಮೋಹಿನಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಳೋ ಏನೋ? “ಏನ್ರಿ ನರ್ಸ್ ನೀವು ಹಣ್ಣು ಬಿಡಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟರೆ ಇವರು ತಿಂತಾರೇನ್ರಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಆಕೆಯ ಮುಖ
ನೋಡಿದೆ. ಅಸೂಯೆಗೆ ಮುಖವಾಡ ರಚಿಸಬೇಶಾದರೆ ಆಕೆಯ ಮುಖವೇ
ಸರಿಯಾದ ಮಾಡಲ್ ಎನ್ನಿಸಿತು. ನಾನು ಉತ್ತರ ಏನು ಹೇಳಲಿ ಎಂದು ಯೋಚಿ
ಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ರೋಗಿಯೇ ಹೇಳಿದರು- ಏನ್ರಿ! ಹೀಗೆ ಕೇಳಿರಿ. ನರ್ಸ್‌ನ,
ಡಾಕ್ಟರು ತಾವೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಆಹಾರ ಉಣ್ಣಿಸಿ ಹೋಗ್ತಾರೆ. ನರ್ಸಿನ ಕೈಲಿ ಏನನ್ನೂ
ಮಾಡಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು.

ವಾರ್ಡ್ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ವರ್ಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ರೋಗಿಯ
ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ನಗುತ ನಗುತ ನೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ, ರೋಗಿಯ ಹೆಂಡಿರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕೇ? ಅಥವಾ ಆ ಹೆಂಡತಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಲೋಪ
ದೋಷಗಳು ಗೊತ್ತಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರು ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ದೂರ ದೂರ
ಹೋಗುವರೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ? ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮ
ವಾಡು ಬಲು ಹೀನಕರ.

ಇದೆಲ್ಲಾ ಆದಮೇಲೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಲೇ ಅಥವಾ ಈ
ರೋಗಿಗಳಿಗೆ, ಪ್ರೇಮದ ವಸ್ತು ನಾನಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ.

ಯಾರಾದರೂ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಾ ?

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೇಯೋಭಿಲಾಷಿ,
ನರ್ಸ್‌ಮ್ಮ.

[ಗುಣಮುಖ ಹೊಂದಿದ ರೋಗಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಮೇಕೆಗಳು ಹಾರೋ ಹಾಗೆ
ಹಾರಾಡ್ತಾರೆ. ಗುಣಮುಖ ಹೊಂದದೆ ಇರೋ ಹಾಗೆ ಆದರೆ ಏನೂ
ತ್ರಾಸಿರುಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ.—ಸಂ]

“ಇವತ್ತು ಹೇಗೂ ರಜ ಅಂದ್ರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಎಕ್ಸಿಭಿಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂದ್ರೆ, ಅಲ್ಲಿ ತುರಿಯೋಮಣೆ ಬಲು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಂತೆ ಅಂದ್ರೆ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಪಾತಕ್ಕ ನಿನ್ನೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಂದರು ಅಂದ್ರೆ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತುರಿದರೆ ಎಷ್ಟು ನವಿರಾಗಿ, ಹಸನಾಗಿ ಹದವಾಗಿರುತ್ತೆ ಅಂತೀರೀ!”

ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಪುಸಲಾಯಿಸಿದಳು ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಶುಕ್ರವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಬಡಿಸುವಾಗ. ಗುಡ್‌ಫ್ರೈಡೆ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅವರ ಕಚೇರಿಗೆ ರಜಾ ದಿನ.

ಆಗಲಿ ಕಣೇ ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ. ಇವತ್ತು ಹೇಗೂ ಅನಧ್ಯಯನ ಅಂತ ಒಪ್ಪಿದರು ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೌಕರ ರಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಓದೋದು, ಹೇಳಿಕೊಡೋದು, ಪಾರಾಯಣ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಟಿ. ಎ. ಡಿ. ಭಾರ್ಗವರಸ್ವಾ ಅವರು ಎಂದು ಅವರ ಶಾಖೆಯ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಟಿ. ಎ. ಡಿ. ಒಂದು ಶಾಖೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳದು ಭಾರ್ಗವ ಗೋತ್ರ. ಇವರು ಒಂದು ಅಬ್ಜಕ್ಷನ್ ಅಸ್ಟ್ರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ದರೆ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೂಡ ಬೆಂದು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಅಸ್ಟ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಕಡೆಗೆ ಸಮ್ಮತ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂಜೆ ಆರಕ್ಕೆ ದಂಪತಿಗಳು ಎಕ್ಸಿಭಿಷನ್ನಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರ ಬೀಳುವಾಗ ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಂದರು, ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, “ಲೇ! ಈ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಕಾಣ್ತೀ ಕಣೇ! ಇದನ್ನಾಳಿಕೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುಲ್ಲ” ಅಂತ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಳು ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಇದೇ ಸೀರೆ ಉಡ್ತೀನಿ ಅಂದರೆ, ಇರೋದೇ ಎರಡು ಸೀರೆ. ಆದರೆ ಸಂಜೆ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ನೀವು ಬರೋದೇ ಏಳು-ವರೆ, ಏಳೂ ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ. ಬಂದವರೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿರುತ್ತೆ. ಊಟ ಮುಗಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ ಹತ್ತೂವರೆ. ನಂತರ ನಾನಿನ್ನೂ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆದು, ಗುಡಿಸಿ, ಸಾರಿಸಿ, ಮಾರನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಗೆ ಅಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಾಗಿಲು ಹಾಕೋ ವೇಳೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಗೂರಕೆ ಬಾಗಿಲ ಕಿರ್ಕ್ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಾಳ ಹಾಕಿ ಗುರುಗುಟ್ಟುತ್ತೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ಯಾವ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಅನ್ನೋದು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆ ಗಾದರೂ ಹೇಗೆ ಬೀಳುತ್ತೆ” ಎಂದು

ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಾದಿದ್ದಾಗ ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಆಕೆಗೆ ಆ ಸಂಜೆಯೇ ಅವಕಾಶ.”

ಎಕ್ಸಿಭಿಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದರು. ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಟಿಕೇಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಪ್ರಯಾಸ ಅಷ್ಟು ನೂಕುನುಗ್ಗಲು. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನರಲ್ಲದವರೇ ಶೇಕಡಾ ೯೮ ರಷ್ಟಿರುವ ಕಚೇರಿಗೆ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹಬ್ಬದಪ್ರಯತ್ನ ರಜಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಏನುಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಇಸ್ಪೀಟು ಎಕ್ಸಿಭಿಷನ್ನು !! ಗಲಾಟೆಯೋ ಗಲಾಟೆ ಹೊರಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲೇ.

ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿ, ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಕಚೇರಿಯ ಜವಾನನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ಕೈಲಿ ಟಿಕೇಟ್ ತರಿಸಿ, ತಾವೇ ತಂದಂತೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನಟಿಸಿ, ದಂಪತಿಗಳು ಎಕ್ಸಿಭಿಷನ್ನಿನ ಹೊರ ಬಾಗಿಲು ದಾಟಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಕೂತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ, ಕೂತೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ, ಅದಕ್ಕೇ ಎಂದೂ ಸೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ, ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಏದುಬ್ಬಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ರಾಮರಾಯ ಸಿಕ್ಕಿದ. “ಏನು ರಾಮ! ನೀನು ಬಂದಿದ್ದಿ” ಎಂದರು ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. “ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ. ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದ. ಇವತ್ತು ರಜಾ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ, ಆದರೆ ತಾವು ಬಂದಿದ್ದು?” ಎಂದು ರಾಮರಾಯ ಕೇಳಿದ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಎಡ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಗಜದ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ “ಅಮ್ಮವರು ಬರಬೇಕು ಅಂದರು ಹುಕುಂ ಬಮೋಜೀಬ್ ಅಂತ ಬಂದೆ ಅಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ “ಲೇ! ರಾಮು ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲವೇನೇ? ಎಂದರು. ಅಮ್ಮವರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು “ರಾಮು ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲೇ! ತಾರಿಗೆ ಚಚ್ಚಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಕುಂಕುಮವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋದಳು ಇವನ ಹೆಂಡತಿ, ಅಂಥಾ ವಿನಯವಂತಿಯ ಗಂಡ ರಾಮು, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದಳು. “ತುರಿಯೋಮಣೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳಪ್ಪಾ” ಎಂದರು ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು “ನೋಡುಕ್ಕೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಕ್ಸಿಭಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಾರಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಳ್ಳೋದಿದ್ದರೆ ಬರಬೇಕು” ಎಂದ ರಾಮರಾಯ.

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಹೋಗಿ ತುರಿಯೋ ಮಣೆ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬಾರೇ ಇಲ್ಲೇ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ರಾಮು ಜತೆಗೆ ನಾನು ಹರಟುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುತ್ತೇನೆ! ಆದರೆ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಿ, ಹುಷಾರಾಗಿ ನಡಿ. ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕೊಂಡು ನಡೆದು ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲಾ, ನಿನಗೆ” ಎಂದು ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತರು.

ಸುಮಿತ್ರಾ ಸುಮಿತ್ರಾ ಅಂತ ಕೂಗಿದರು, ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹೆಂಡತಿ. ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹರೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಣ್ಣೊಂದು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿತು,

“ಏನತ್ತೆ ನೀವೂ ಬಂದಿರಾ, ಇಂತಹ ಕಡೆಗೆ ನೀವು ಕಾಲು ಕೂಡ ಇಡುಲ್ಲ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೈಲಿಗೆಯಲ್ಲವೇ” ಎಂದು ಸುಮಿತ್ರಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಸುಮಿತ್ರಾ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸೋದರ ಸೊಸೆಯಾಗಬೇಕು. ಬೇಗ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬೇಗ ಒಂಟಿಯಾಗಿ, ಓದಿ, ಈಗ ಮ್ಯಾಡಮ್‌ಗಿದ್ದಳು ಸುಮಿತ್ರಿ, ನವೀನ ಕಾಲದ ತರುಣಿ. “ಸುಮಿ ಇಲ್ಲಿ ತುರಿಯೋ ಮಣಿ ಸಿಗುತ್ತಂತೆ. ಅದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಬಂದೆ. ಇವರು ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಕೊಂಡು ಬಾ ಅಂತಂದರು. ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಹೇಗಪ್ಪಾ ಹೋಗೋದು ಅಂತಿದ್ದೆ. ನೀನು ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ನನ್ನ ಜತೆ ಬರ್ತೀಯಾ” ಎಂದಳು ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪತ್ನಿ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ಪುಣ್ಯವಂತರ ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಸೇವೆ ಮಾಡೋ ಪುಣ್ಯ ನನಗೆ ಬಂತಲ್ಲಾ ಅಂತಲೇ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ. ಬನ್ನಿ ಅತ್ತೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜತೇಲೇ ಇರ್ತೀನಿ” ಎಂದಳು ಸುಮಿಸ್ತಾ.

“ಹಾಗೇ ಮಾಡಿ ಅಂದ್ರೆ. ಇಲ್ಲೇ ಕೂತಿರಿ, ಸುಮಿತ್ರನ ಜತೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ ಎಂದರು ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪತ್ನಿ.

ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಾಯ್ತು. ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾಯ್ತು. ಎರಡು ತಾಸಾಯ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ ರಾಮರಾಯರು ಊರ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹೆಂಡತಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. “ಬಾರೋ ರಾಮು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಅವಳು ಬರೋ ಹಾಗೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. “ನಾವು ಹೊರಟರೆ, ಅವರು ಬಂದರೆ ಪಾಪ ಅವರೇನು ಮಾಡಿಯಾರು!” ಎಂದ ರಾಮರಾಯ.

ಇಲ್ಲೇ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಅಡ್ಡಾಡೋಣ ಅಂದರು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ಹ್ಲಾ ಅಂದ ರಾಮು. ಇಬ್ಬರೂ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲೇ ಅಡ್ಡಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು, ರಾಮು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡಹತ್ತಿದ. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕಂಡರು. ಹೆಂಗಸರಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದರು. ಏನು ಕಂಡಿತು ಗೊತ್ತೆ !

ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ ಎದುರಿಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಾ. ಒಬ್ಬಾಕೆ ನೆಲವನ್ನು ಕಾಲುಂಗುಷ್ಟದಿಂದ ಕೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಗ್ಗಿ ಕಾಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಲ ಕೈ ಹಾಕಿ ಕೊಂಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಎಡ ಗೈಯನ್ನು ಟೊಂಕದ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಸೆರಗು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾರಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೆ ಸೆರಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಬಲಗೈ ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

“ಲೋ ರಾಮ! ಇಂತಹವರೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೇನೋ” ಅಂದರು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು.

“ಹ್ಲಾ” ಅಂದ ರಾಮು.

“ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆಯೇನೋ ಅಥವಾ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲವೇನೋ” ಎಂದರು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು

ರಾಮ ಮೌನ.

“ಕಾಲಿನ ಉಂಗುಷ್ಟದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕೆರೆಯುತ್ತ ನಿಲ್ಲುವುದು, ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಹಾರದಂತೆ ಬೆರಳ ತುದಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲುವುದು, ಒಮ್ಮೆ ಟೊಂಕವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಟೊಂಕಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಅಭಿಸಾರಿಕೆಯರ ಕುರುಹು” ಎಂದರು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಹೆಂಗಸರಿಬ್ಬರೂ, ಈ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಇವರ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದರು.

ಒಬ್ಬಾಕೆಯ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಇದ್ದಿತು, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುರಿಯೋಮಣಿ. ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೆಯ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹುರಿಗಾಳು ಪೊಟ್ಟಣ.

“ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಅಂದ್ರೆ, ಈ ಹಾಳು ಚಪ್ಪಲಿ ಉಂಗುರ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುಕ್ಕೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ವಾರೆವಾರೆಯಾಗಿ ನಡೆಯೋಹಾಗಾಯ್ತು ನಾಚಿಕೆಯಾಯ್ತು ಅದಕ್ಕೇ ಕೈಲಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳಿದೆ, ಇವರಿಗೆ ಹುರಿಗಾಳು ಇಷ್ಟ ಅಂತ. ಸ್ಮಾರ್ತರ ಹುರಿಗಾಳಿನಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ, ಅದನ್ನೂ ಕೊಂಡು ತಂದೆ” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಬರ್ತೀನಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೇ!” ಅಂತ ರಾಮು ಹೊರಟುಹೋದ. ಶಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ, ಸುಮಿತ್ರಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಸುಮಿತ್ರಳನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ತಾವು ಮನೆ ಸೇರಿದರು.

ಶನಿವಾರ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮು ಗುಡ್‌ಫೈಡೆ ಅಲ್ಲವೇ ನಿನ್ನೆ.

—ಹ್ಲಾ ಅಂತ ಅಂದರು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು.

ಅದಕ್ಕೇ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ರಾಮು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

—ಬಚ್ಚ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ ?

ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಆಡುವ ಟೆಸ್ಟ್ ಪಂದ್ಯಗಳ ಮೊದಲ ಎರಡಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಟಿಕೆಟುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣ ಮಾರಾಟವಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಹಣ ನಮ್ಮ ಆಟಗಾರರ ಮ್ಯಾನೇಜರ ಕೆಸೆಗೆ ಬಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಂತೆ!!

ಎರಡೂ ಹುಬ್ಬುಗಳ ನಡುವೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಸೈಂಧವನು ಭಾರೀ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ, ಧಡೂತಿ ಒನಕೆಯನ್ನು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಗುಮ್ಮಿದ ಅನ್ನಿ ಆಗ ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ ನೋಡಿ, ಹಾಗಾಯ್ತು ನನಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದಾಗ.

* * * *

ಎಲ ! ಎಲಾ ! ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಇಂಡಿಸಿನವರು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರ ಮೇಲೆ ಗಳಿಸಿದ ಜಯದ ರೀತಿಯನ್ನು ಅಶೋಕವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿದ ವಿಲಾಯ್ತಿಯವರು, ಅದೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಇಂಡೀಸಿನವರು ಶುಭ್ರೀ ಸ್ಥಾನದ ಆಟಗಾರರಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಸೋಲನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿಲಾಯ್ತಿಯವರು ನಮ್ಮ ಆಟಗಾರರು ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪಂದ್ಯ ಆಡಲು ಹೋದರೆ, ಇಷ್ಟು ಅವಸರ ಅವಸರ ವಾಗಿ ಮುಂಗಡ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾನೇಜರ ಕೆಸೆ ತುಂಬಬೇಕಾದರೆ ಏನಾದರೂ ಮರ್ನು ಇದರ ಹಿಂದೆ ಇರಲೇಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಕೋಸಂಬರಿ, ಬೇಲದ ಹಣ್ಣಿನ ಹುಳಿಪಾನಕ ಕುಡಿದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಈ ಮರ್ನು ಬಗೆ ಹರಿಯಿತು.

ಸಾವಧಾನವಿದ್ದರೆ ಕೇಳಿ !

* * * *

೧) ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯವಿಚ್ಛೇದನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕಾನೂನಾಗಿ ದ್ದರೂ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ರೀನೋವಿಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಶನಿವಾರ ಭಾನುವಾರ ಪೂರ್ಣ ರಜಾದಿನಗಳೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆ ಕಾರಣ, ಇಷ್ಟೇ! ವಾರದ ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನಾದರೂ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ, ಜನತೆಯು ಸುಖದಿಂದಿರಲಿ ಎಂದು. ಆ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲಾಯಿತಿಯ ಜನತೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು, ಹೊರಟು, ಹೋಟಲಿ ನಲ್ಲಿ, ಅವರವರ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ದೇವರಾಯ ಸಮುದ್ರದವರದೋ, ಉಡುಪಿ

ಯವರದೋ, ಗುಜರಾತಿಗಳದೋ, ಸಿಂಧಿಯವರದೋ ಯಾರದಾದರೂ ಹೋಟಲಿ
ನಲ್ಲಿ, ಊಟ ತಿಂಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಸರಿ, ಸುಖವಾಗಿ ತಿಂದು
ನಲಿಯುತ್ತ ಇರಲಿ ಎಂಬುದೇ ಆ ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರದ ಸದುದ್ದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು !

೨) ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ವಿಲಾಯ್ತಿಯ ಜನತೆ, ಎರಡು ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ
ಏನೇ ಸಬೂಬು ದೊರಕಿದರೂ ಸಾಕು, ಯಾರೇ ಯಾವುದೇ ಆಟವಾಡಲಿ, ಎಲ್ಲೇ
ಸಂತೆ ಏರ್ಪಡಲಿ, ಅದನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನೆ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಮರೆತು, ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಕಂಡವ
ರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಕಾಣದವರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭಾವನಾರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಜೆ
ಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಲಿತಿರಬೇಕು.

ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರು ಬರಲಿ, ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ
ಸಮಾಜದ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರು ಬರಲಿ, ಭಾರತೀಯ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ದೇಶದ
ನವುಂಸಕ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರೇ ಬರಲಿ, ಆ ಪಂದ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣಕೊಟ್ಟು, ಅದೇ
ನೆಪ ಹೂಡಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಂದ ವಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿನವಾದರೂ ಹೊರಗಾಗಿ,
ಸುಖಪಡುತ್ತಾರೇನೋ !

೩) ಅಥವಾ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ, ಹೆಸರಾಂತ ಸಿಂಹವು, ಕಂಗರೂವಿನ ಬಾಲ
ದಿಂದ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೆ ಅವಮಾನ ವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬೇಗೆಯನ್ನು
ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ, ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಗಾರರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವರ
ಮೇಲೆ ಮುಯ್ಯಿ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಆನೆಯನ್ನೇ ಗೆದ್ದಿದ್ದೇನೆ? ಕಂಗರು ಏನು
ಮಹಾ ! ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಮೋಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತೇಜನ
ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ ಎಂದೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

೪) ಅಥವಾ ವಿಲಾಯ್ತಿಯ ಜಾಣ ಹೆಂಗಸರು, ತಮಗೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದವರ
ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ವಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನವಾದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನ ನಡೆಸುವಂತೆ
ಈ ಏರ್ಪಾಡಿಗೆ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ! ವಿಲಾಯ್ತಿಯ
ಲೇಡಿ.ಗಳು ವಿಲಾಯ್ತಿಯವರ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದೂ ಸವಿನಯ
ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಆ ರೀತಿ !

*

*

*

*-

ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ—ಪಿತ್ತ ಕೆರಳಿದಾಗ—

ಹಾಗೂ ಕರುಳು ಕುಯ್ಯುವಾಗ ಅಲ್ಲವೇ.

—ಕುಮಾರ್

—|| ತಿರುಗು ಮರಗು ||—

ಆ ಹಾಳು ರೂಪಾಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಒಳಸೋಕಾಗಿಲ್ಲ ನೋಡಿ. ಆ ಬಸ್ ಕಂಡಕ್ಕರ್ ಯಾವ ಘಳಿಗೆಲಿ ಕೊಟ್ಟೋ. ನೋಡೋಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ ರೂಪಾಯಿ. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಸೀಸದ ನಾಣ್ಯ.

ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮನೇಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮಗು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಬಾಲು ನನ್ನ ಹೆಗಲ್ಲತ್ತೇಬಿಡ್ತು. ಅದನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದು ಹೊಗಳಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಒರೋವಾಗ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅದರ ಕೈಗೆ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲು ಜೇಬಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ. ಅದೇ ಖೋಟಾ ನಾಣ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದನ್ನೇ ಕೊಡೋಣಾಂತ ಮನಸ್ಸಾಯ್ತು. ಆದ್ರೆ ಏನೂ ಅರಿಯದೆ ಇರೋ ದೇವರಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೇ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ್ರೆ ನಮಗೆ ಇಹಪರಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಅಂತ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಇತ್ತ ಬಂದೆ.

* * * *

ಸ್ವಾರ್ ಯಾರೋ ಈ ಖೋಟಾ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಏಮಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ !! (ಬೇರೆ ಕೊಡಿಸಾರ್) ಅಂತ ಆ ಬಟ್ಟೆ ಅಂಗಡಿಯವನು ಅಷ್ಟು ಜನದೆ ದುರಿಗೆ ಅಂದಾಗ ಬೇಸ್ತು ತಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಅದೂ ಅಲ್ಲೆ ನಾನು ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿರೋವಾಗ ಈ ಖೋಟಾ ನಾಣ್ಯ ಒಂದು ಸೇರಸ್ಕೊಂಡು ತೊಗೊಂಡ್ರೆ ಅವನಪ್ಪನ ಗಂಟೇನ್ನೋಗ್ತಿತ್ತು?—ನಾನೀವಾಗ ಆ ಬಸ್ಸಿನವನ ಕೈಲಿ ತೊಗೊಂಡಿಲ್ವಾ?—

ನನ್ನಾಕೆ ಅದನ್ನ ಮೊಸರಿನ ಮುದುಕಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆಡೋಣಾಂತ, ಉಪಾಯ ಹೇಳಿದ್ದು. ನನಗೂ ಅವಳ ಬುದ್ಧಿ ನೋಡಿ ಭಲೆ ಅನ್ನಸ್ತು. ಆದ್ರೆ ಅಂತಹ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿರೋ ಮುದುಕಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಕರ್ಮ ಕಟ್ಟೊಳ್ಳೋಕೆ ನನಗ್ಯಾಕೋ ಸ್ವಲ್ಪನೂ ಇಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಆ ಖೋಟಾ ನಾಣ್ಯ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋದ್ರೂ ಆ ಹಾಳು ನಾಣ್ಯದಿಂದ ಅವಮಾನ. ಕಳ್ಳೆಕಾಯಿ ಮುದುಕಿ, ತರಕಾರಿ ಅಂಗಡಿ ಹುಡುಗ, ಬ್ರೆಡ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರಿ ಕೊನೆಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯೊ ಚಮ್ಮಾರನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅವಮಾನ ಅದನ್ನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಂಗಳಾರತಿ ತಟ್ಟೆಗ್ತಾ ಕೋಕಾಗೊಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷದವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಕಟ್ಟೊಳ್ಳೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ರೇನು ಹೋದ್ರೇನು. ಇದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಅವಮಾನ ಸಹಿಸಬೇಕೆ ?

ಆದ್ರೆ ಇವತ್ತು ಮನೇಗ್ಬಂದಾಗ ನನ್ನ Better half ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೆಲ್ಸಮಾಡ್ತಿರೋದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ನಾನಿನ್ನೂ ಹೊಲೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅಕೆ “ನಿಮ್ಮ ರೂಪಾಯ್ ಬಳಸ್ತಿಟ್ಟೆ. ಇನ್ನು ಯೋಚ್ಚೆ ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ಲ. ಎಲಾ ನನ್ನ ಜೇಬ್ಬಲ್ಲೇ ಇರೋ ಈ ಖೋಟಾನ ಇವಳು ಹೇಗೆ ಬಳಸದ್ಲ ಅಂತ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಜೇಬ್ಬಲ್ಲೆ Safe ಆಗಿರೋ ಈ ನಾಣ್ಯಾನ ಹೇಗ್ಬಳಸದ್ಯೇ ನೀನು?” ಅಂತ ಕೇಳೇ ಬಿಟ್ಟೆ. “ಅಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉಪಾಯ ಹುಡುಕಿದ್ದೀನಿ ಅಂದ್ರೆ” ಅಂತ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿದ್ದ Invitation ಕೊಟ್ಟು. ನೋಡ್ಲಿ.” ಹೌದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗೋವಾಗ ಬಸ್ಸಿನವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪುನಃ ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ಸೋ ಬೇಕೊಂತ ತಾನೇ ನಿನ್ನ Plan ಉ. ಅದರ ಬದಲು ಆತ್ಮ ಹತ್ಯೇನೇ ವಾಸಿ.”

“ಆದಲ್ಲರಿ ನಾನು ಹೇಳೋದು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ಗಂಡಿಗೆ ಏನಾದರೂ presentation ಕೊಡ್ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಖೋಟಾನೂ ಸೇರಿಸಿ ಒಟ್ಟಿ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟಿ ಸರಿಯಾಗುತ್ತೇಂತ ” “There you are”. ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿತಲೇನ ತಯಾರುಮಾಡಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಲ್ಲೇ ಸಾವಿರ ವಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದೆ.

* * * *

ಇವತ್ತು ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸು ಪೂರಾ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ಅಲ್ಲ ಆ ಖೋಟಾನ ತೊಗೊಂಡ್ಲೋಗಿ ಮದುವೆ ಗಂಡಿಗೆ ಓದಿಸ್ಲೆ ಆದ್ರೆ ಮದುವೆ ಮುಗಸ್ಕೊಂಡು ಮನೇಗ್ಬೊರಡೋವಾಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ತಾಂಬೂಲದ ಎರಡು ರೂಪಾಯ್ಲಿ ಪುನಃ ಆ ಖೋಟಾನೂ ಸೇರಿದೆ. ಅದನ್ನ ಆಪೆದ್ದಿ ಅಲ್ಲೇ ಗಮನ್ನಿದ್ರೆ ಇದೇನೀ ! ಖೋಟಾನಾಣ್ಣಾನೇ ಕೊಡೋದು ಅಂತ ಅವರೊಬ್ಬದ್ದೇಲೆ ಎಸೆದು ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ್ಲೇಲೆ ಆ ನನ್ನ Bitter half ಉ “ಅಯ್ಯೋ ಆ ಖೋಟಾ ನಾಣ್ಯನೇ ಸಿಕ್ಕಲಿ” ಅಂತಾಳೆ. “ಹೌದ್ಬಣೇ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟಾನೂ ಖೋಟಾ ಆಗಿರೋ ಹೊತ್ಕೇನೇ ಆದೂ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನತ್ತಿರೋದು.”

ಹರಿಕಥೆ ದಾಸರ ಮಂಗಳಾರತಿ ತಟ್ಟೇನೆ ಗತಿ ಅನ್ನಿಸಿದೆ—ಸದ್ಯಕ್ಕೆ !

—ಮು. ರಾ.

Koravanji, May 1959.

MYSORE LAMPS

BEST IN THE MARKET

AWARDED GOLD MEDALS & CUPS AT SEVERAL
EXHIBITIONS UNDER GOVT. OF INDIA RATE CONCT.
ALL TYPES OF LAMPS MANUFACTURED

THE MYSORE LAMP WORKS LTD.,

MALLESWARAM, BANGALORE-12

Telegrams: "MYSORELAMP"

Telephone: 2026

Agents for Mysore State:

K. S. GOWDER & Co.,

No. 48, SUBEDAR CHATRAM ROAD,

BANGALORE-2.

ಕೊರವಂಜಿ

ಬಳ್ಳಿಪೇಟೆ, : : ಬೆಂಗಳೂರು-9

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ರೂ. ೩-೦೦

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ಕೇವಲ 25 ನಯೆ ಪೈಸೆ

ಚಂದಾದಾರರು ವಿಳಾಸ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಲ್ಲಿ,

ಕೂಡಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು.
